

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

**Skillnaden i nedskrivning av goodwill på företagen noterade på
Stockholmsbörsen under åren 2008 och 2009**

Avd. Externredovisning
Magisteruppsats i Företagsekonomi
Vårterminen 2010
Handledare: Gunnar Wahlström

Författare:
Jessica Wadhwa 84
Franjo Zuder 85

Förord

Denna uppsats upprättades under vårterminen 2010 på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet. Det har varit ett mycket intressant och givande arbete där våra tankar och idéer har utvecklats under arbetets gång och satt sin prägel på uppsatsen. Vi har under uppsatsarbetet stött på en del frågor och problem, vilka vi har löst tack vara väldigt engagerade och kunskapsberikade människor. Vi vill därför tacka vår handledare Gunnar Wahlström för den vägledning och de goda råd han givit oss samt för att han fått oss att inse vikten av vissa fenomen som gjort uppsatsen mer komplett. Sist men inte minst ett stort tack till alla nära och kära som tålmodigt har uppmuntrat, hjälpt till och kommit med goda råd och gjort denna uppsats till en bra slutprodukt.

Göteborg den 31 maj 2010

Jessica Wadhwa

Franjo Zuder

Sammanfattning

Magisteruppsats i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet Vårterminen 2010

Författare: Jessica Wadhwa och Franjo Zuder

Handledare: Gunnar Wahlström

Titel: Skillnaden i nedskrivning av goodwill på företagen noterade på Stockholmsbörsen under åren 2008 och 2009

Syfte: Uppsatsens syfte är att studera hur noterade bolag i Sverige tillämpat IAS 36 under den rådande lågkonjunkturen och om de gjort större nedskrivningar av goodwill under 2009 jämfört 2008. Vidare undersöks om skillnader i nedskrivning finns beroende på företagsstorlek och andelen goodwill av totala tillgångar.

Litteraturgenomgång: Den teoretiska referensramen består av en genomgång kring reglering av redovisningen och det faktum att staten, marknaden och samhället har betydelse i utformningen. Vidare förklaras redovisningens historiska perspektiv och de två olika redovisningstraditionerna anglosaxisk och kontinental, samt harmoniseringen av redovisningen som lett till att den anglosaxiska traditionen vunnit över den kontinentala. Vidare redogörs för redovisningens fyra viktigaste kvalitativa egenskaper, nämligen begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet. Goodwillen och nedskrivning förklaras därefter samt det faktum att verkligt värde används vid värdering av goodwill och även kritiken mot verkligt värde.

Metod: För att uppfylla uppsatsens syfte har författarna valt att genomföra en kvantitativ undersökning. Urvalet består av 157 svenska börsnoterade koncerners årsredovisningar under åren 2008-2009. Sekundärdata som är inhämtad från respektive bolags hemsida har legat till grund för den statistiska undersökningen.

Resultat: Enligt Mann-Whitney testet fick 2009 ett högre rangtal jämfört med 2008 gällande vilket år nedskrivning av goodwill var större. Det fanns dock ingen signifikant skillnad och testet kan inte statistiskt säkerställas. Vad gäller företagsstorlek visade Kruskal Wallis testerna att de större bolagen fick högst rangtal bägge åren gällande nedskrivning av goodwill men även detta kunde inte statistiskt säkerställas. Gällande andelen goodwill av totala tillgångar i förhållande till nedskrivning visade resultatet att det föreligger signifikant skillnad och att de företagen med stor andel goodwill skrivit ner mest.

Slutsatser: Författarna inser att det finns brister gällande värdering till verkligt värde och att en offentlig debatt krävs där värdering till verkligt värde samt redovisning av goodwill kan diskuteras. Denna debatt bör drivas av föreningar som innehar expertkunskap.

1 Inledning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Problemet	8
1.3 Syfte	9
1.4 Disposition	10
2 Litteraturgenomgång	11
2.1 Reglering	11
2.2 Historiska perspektiv.....	11
2.3 Harmonisering av redovisningen	13
2.4 Kvalitativa egenskaper	13
2.4.1 Begriplighet.....	14
2.4.2 Relevans	14
2.4.3 Tillförlitlighet	14
2.4.4 Jämförbarhet.....	14
2.4.5 Kritik mot kvalitativa egenskaperna	15
2.5 Rörelseförvärv	15
2.6 Goodwill.....	15
2.7 Kassagenererande enheter	16
2.8 Redovisning och värdering av goodwill.....	16
2.9 Nedskrivning	17
2.10 Nedskrivningar av goodwill	18
2.11 Verkligt värde.....	19
2.11.1 Kritik mot redovisning till verkligt värde	20
2.12 Finanskrisen	21
2.13 Sammanfattning av kapitlet.....	21
3 Metod	22
3.1 Val av ansats.....	22
3.2 Kvantitativ metod.....	22
3.3 Arbetsprocess	23
3.4 Urval.....	23
3.5 Datainsamling.....	23
3.5.1 Sekundärdata	24
3.6 Litteratursökning	24
3.9 Statistisk undersökning	24
3.9.1 Mann – Whitney test	24
3.9.2 Kruskal – Wallis test	25
3.9.3 Hypoteser	25
3.10 SPSS.....	26
3.11 Analys metod och källkritik	27
3.8 Källhänvisningar	27
3.12 Sammanfattning av kapitlet.....	28
4 Debatt	29
4.1 Tidig kritik.....	29
4.2 Mer omständligt	29
4.3 Verkligt värde i lågkonjunktur	29
4.4 Skyddsnät vid lågkonjunktur.....	30
4.5 Påverkan på resultatet.....	30
4.6 Incitament.....	31
4.7 Redovisningens kvalitativa egenskaper	31
4.8 Acceptera nedskrivning av goodwill.....	32

4.9 Sammanfattning av kapitlet.....	33
5 Undersökning	35
5.1 Nedskrivning av goodwill 2008 och 2009	35
5.1.1 Jämförelse i nedskrivningar mellan åren 2008 och 2009.....	37
5.1.2 Jämförelse mellan företagens storlek och nedskrivning	37
5.1.3 Jämförelse mellan andelen goodwill av totala tillgångar och nedskrivning	39
5.2 Undersökningsanalys	40
5.2.1 Hypotes 1.....	40
5.2.2 Hypotes 2.....	41
5.2.3 Hypotes 3.....	41
5.3 Sammanfattning av kapitlet.....	42
6 Slutdiskussion.....	43
6.1 Återkoppling till uppsatsen syfte.....	43
6.2 Forskningsfrågan besvaras	43
6.3 Studiens teoretiska bidrag	44
6.4 Reflektioner över studiens slutsatser.....	45
6.5 Förslag till fortsatt forskning.....	46

1 Inledning

Detta kapitel inleds med en introduktion av det studerade ämnet. Därefter åskådliggörs problemformuleringen och syftet med uppsatsen. Vidare redogörs även för uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

Reglering av redovisning bygger på grundsatserna staten, marknaden och samhället och kontradiktioner mellan dem. Då ett problem inom redovisningen uppstår kommer både anledningen och lösningen till problemet förmodligen att bestå av dessa grundsatser. För att lösa problemet kommer förespråkare för de olika grundsatserna träffas för att debattera och lösningarna kommer att bestå av de olika formerna för reglering, nämligen: legalism, liberalism, corporatism och associatism.¹

Det är ofta krissituationer som bidrar till att man ser över regleringen i redovisningen. Redovisningen utvecklas genom att ett visst fenomen bidrar till en förståelse i att reglerna inte är tillräckliga. Experter inom redovisningsområdet ges då förtroendet att förändra och utveckla redovisningen genom att skapa nya regler. Dessa experter består av organisationer som får sin legitimitet genom att lösa problem i redovisningen, exempelvis FAR. Då legitimitet uppnåtts har organisationen erhållit sådan respekt från omgivningen att den inte ifrågasätter de regler organisationen skapat.²

Den så kallade IAS-förordningen utfärdades den 19 juli 2002 av Europaparlamentet och rådet. Enligt denna skall noterade företag från och med den 1 januari 2005 upprätta sin koncernredovisning i enlighet med de internationella redovisningsstandarderna. De internationella standarderna består av IAS och IFRS med tillhörande tolkningar från SIC och IFRIC. IAS som tillämpas i Sverige är den av EG-kommissionen godkända.³

IFRS infördes för att uppnå harmonisering i redovisningen. Detta medförde att den anglosaxiska traditionen vann över den kontinentala traditionen i Sverige.⁴ Övergången till IFRS medförde även förändrade definitioner för diverse tillgångar vilket i sin tur lede till en förändring av metoderna för att identifiera och värdera dessa tillgångar. Nyttjarna och revisorerna av IFRS fick ny praxis att tillämpa, begreppet *verkligt värde* fick en utvidgad innebörd i vissa utvalda värderingsfrågor. Värderingsprincipen verkligt värde blev snabbt ett livligt och omdiskuterat ämne på akademisk nivå⁵ som på andra håll⁶.

I akademiska eller normativa diskussioner kring redovisning ställs verkligt värde ofta som motsats i förhållande till historisk värde.⁷ Det mest centrala i den pågående debatten kring redovisningens syften (samt trovärdighet) och vad som anses som en godtagbar värdering är att det skett en fokusförskjutning för värdering från att finnas i det förgångna till nuet eller framtiden.

¹ Puxty, Willmott, Cooper, Lowe 1987

² Jönsson 1991

³ SOU 2003:71

⁴ Smith 2006

⁵ Holthausen & Watts 2001; Barth, Beaver & Landsman 2001

⁶ Richard 2005

⁷ Richard 2005

Kritiken som varit mot verkligt värde grundas i att avsaknaden av starka verifierbara underlag såsom historiska händelser kan medföra att redovisningen utsätts för manipulation från enskilda intressen eller att det verkliga värdet blir alltför svårt att uppskatta med någon tillförlitlighet.⁸ De mest reformivriga kritikerna menar att verkligt värde omöjligt kan vara synonymt med redovisat värde så länge det finns incitament som skatteeffekter, bonusprogram mm.⁹

I Sverige har skepsisen och kritik mot verklig värde uttryckts från flertal håll och även från myndighetshåll. Riksskatteverket kritiserar och skriver ett yttrande:

” Även om företagsledningens bedömning görs med utgångspunkt i de metoder som anges i IAS innebär detta ett visst mått av subjektivitet i redovisningen vilket kan leda till kontrollsvårigheter till skillnad mot om man använder historiska anskaffningsvärden som för en skattetjänsteman eller skattedomare är lätta att kontrollera (...) Vid redovisning enligt IAS kan vidare det faktum att värderingen bygger på uppskattningar och bedömningar ibland leda till osäkerhet i den siffermässiga redovisningen i balans- och resultaträkningarna. Denna osäkerhet kan i redovisningen balanseras eller justeras genom tilläggsupplysningar. (...) IAS är många gånger synnerligen komplicerade och svårbegripliga. Detta kommer, från beskattningssynpunkt, med all sannolikhet att leda till kontrollsvårigheter, tvister, ökade processkostnader och minskad förutsägbarhet.”¹⁰

I en studie påpekas att i empirisk aktieavkastning återspeglas verkligt värde bättre än historiska värden, vilket betyder att verkligt värde sett ur ett marknadsperspektiv är mer informativt.¹¹

Verkligt värde har påvisade fördelar men en nackdel uppstår då avsaknaden av aktiva marknader inte finns vilket kan bidra till en situation då värderingen till verkligt värde brister. Dock finns det en bred grupp akademiker som fortfarande är klivna i frågan kring vilken värderingsmetod som anses som den optimala.¹² Verkligt värde är mer informativ i situationer där en öppen marknad för tillgångar existerar. Samtidigt fungerar historiska värden bättre för tillgångar utan en tillgänglig marknad.¹³

En av de poster som är upptagen i balansräkningen och där kraven ökat på en värdering som speglar verkligt värde är goodwill. Införandet av IFRS har medfört en förändring av vad goodwill egentligen är, då goodwill posten tidigare sågs som en slaskpost där hela skillnaden mellan priset för det förvärvade bolaget och värdet av tillgångarna samlades under en post. Kraven på företagen har ökat genom att de nu ska separera identifierbara immateriella tillgångar och redovisa dessa avskilt från goodwill. Detta har lett till en förändring vid värdering av goodwill.

Nu ska goodwill årligen prövas (eller oftare om det finns behov) om det föreligger ett nedskrivningsbehov istället för årliga avskrivningar.¹⁴

⁸ Rieger 2005

⁹ Espahbodi H, Espahbodi P, Rezaee & Theranian 2002

¹⁰ SOU 2003:71

¹¹ Barlev & Haddad 2003

¹² Berger, King & O'Brien 1991

¹³ Khurana & Kim 2003

¹⁴ Svensson & Isacson 2004

1.2 Problemet

Goodwill ska nedskrivningsprövas årligen samt när det finns indikation på värde nedgång. Vid nedskrivningsprövningen måste företaget finna ett lämpligt sätt att nuvärdesberäkna de förvärvade enheternas framtida kassaflöden som goodwillposten kommer att generera. Detta sker genom att det redovisade värdet av förvärvad goodwill jämförs med återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av nyttjandevärde och verkliga värde minus försäljningskostnader.

Överstiger det redovisade värdet återvinningsvärdet skall en nedskrivning av goodwillposten göras¹⁵ och denna påverkar balansräkningen genom att tillgångens värde minskar och resultaträkningen genom att en kostnad uppstår.¹⁶

Eftersom resultatet påverkas innebär det att företagen är mer känsliga för utvecklingen inom de förvärvade bolagen på samma sätt som av räntehöjningar. Högre ränta medför att nuvärdet av de framtida kassaflödena faller. Detta leder i sin tur till att resultatet blir mindre förutsägbart och istället mer känsligt för antaganden som användes då goodwillen blev värderad. Företagets konjunkturkänslighet kommer att öka i och med att ett genomförande av en nedskrivning kan komma att bli aktuell vid en lågkonjunktur.¹⁷

Kan inte värdet på tillgångarna motiveras ska en nedskrivning ske vilket medför att det i lågkonjunktur kan krävas omfattande nedskrivningar.¹⁸ IAS 36 tillämpades 2008 för första gången i en global lågkonjunktur och en undersökning gjord av Revisions- och konsultföretaget Grant Thornton har visat att endast 37 av de 259 noterade bolagen i Sverige 2008 gjorde nedskrivningar. Bara ett fåtal av dessa bolag noterade att nedskrivningen berodde på lågkonjunkturen.¹⁹

Variationen i konjunkturcykeln från år till år medför att en värdering till verkligt värde kan resultera i fluktuationer i resultat- och balansräkningen vilket gör det svårare för utomstående att förstå vad som egentligen händer i företaget. När man tillämpar verkligt värde vid beräkning av goodwill under en lågkonjunktur kan det leda till ett kraftigt minskat kapital och stora förluster i resultaträkningen. En sådan situation kan medföra att företagsledningar med styrelser i spetsen kan komma att försöka påverka revisorerna till att inte urholka företagets värde. Detta i sin tur kan leda till ett ifrågasättande av marknaden angående företagets förmåga att bedöma värdet på företaget.²⁰

I dagens IAS 36 ges företagsledningen möjligheten att göra subjektiva bedömningar i samband med beräkning av tillgångars värde och huruvida nedskrivnings behov föreligger. Detta medför att företagen i viss utsträckning kan påverka storleken på nedskrivningarna. Att bedöma värdet på goodwill är mycket komplicerat av det enkla faktum att man inte vet vad som kommer att hända i framtiden. Därför grundas prognoser av framtida kassaflöden på subjektiva bedömningar för att bestämma värdet på goodwill. Företag och koncerner med stor andel goodwill som inte skrivs av har inte alltid tillräcklig finansiell styrka för att klara omfattande nedskrivningar.²¹ Under den rådande lågkonjunkturen borde värdet på

¹⁵ IAS 36: 90

¹⁶ Marton, Falkman, Lumsden, Pettersson & Rimmel 2008

¹⁷ Svensson & Isacson 2004

¹⁸ Marton et al 2008

¹⁹ Gauffins & Thörsten 2010

²⁰ Precht 2007

²¹ Marton et al 2008

tillgångarna ha förändrats och en motivering för att inte göra nedskrivningar torde vara stark. Vilket leder oss in på våran forskningsfråga.

Har goodwillnedskrivningarna på de noterade företagen på Stockholmsbörsen varit större under 2009 i jämförelse med 2008?

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att studera hur noterade bolag i Sverige tillämpat IAS 36 under den rådande lågkonjunkturen och om de gjort större nedskrivningar av goodwill under 2009 jämfört 2008. Vidare undersöks om skillnader i nedskrivning finns beroende på företagsstorlek och andelen goodwill av totala tillgångar.

1.4 Disposition

För att du som läsare ska få en överblick över vårt arbete följer nedan en disposition över arbetets olika delar och innehåll.

INLEDNING

En introduktion ges i det valda ämnet. En bakgrund till uppsatsen presenteras samt syftet och problemet.

LITTERATURGENOMGÅNG

I detta kapitel redogör vi för relevant teori för uppsatsen och dess syfte

METOD

Här beskrivs tillvägagångssättet som använts vid genomförandet av studien.

DEBATT

I det fjärde kapitlet framförs den debatt som är aktuell kring ämnet.

UNDERSÖKNING

Resultaten av den statistiska undersökningen presenteras i detta kapitel.

SLUTDISKUSSION

I det avslutande kapitlet besvaras forskningsfrågan och slutsatserna kring undersökningen presenteras

2 Litteraturgenomgång

Detta kapitel behandlar den teoretiska referensramen vilken studien har sin anknytning till. Inledningsvis tas regleringen och de historiska perspektiven upp samt harmonisering av redovisningen. Därefter redogörs redovisningens kvalitativa egenskaper. Kapitlet avslutas med en beskrivning av goodwill och dess nedskrivning samt begreppet verkligt värde som är kopplat till finanskrisen.

2.1 Reglering

Vid reglering av redovisning har tre olika kontrollmekanismer ansetts ha betydelse, nämligen staten, samhället och marknaden, och dessa verkar aldrig enskilt.²² En undersökning utförd på fyra kapitalistiska länder, nämligen Sverige, Tyskland, USA och Storbritannien, visar att kontrollmekanismerna samverkat men i olika grad i de ovan nämnda länderna.²³

Formen där staten har ett stort inflytande på utformningen av redovisningen benämns *legalism* medan formen där marknaden haft störst betydelse kallas *liberalism*. Samhället har bidragit genom organ som innehar expert kunskap och påverkat regleringen genom att antingen uppfylla statens eller marknadens behov. Kombinationen mellan samhället och staten kallas *corporatism* och kombinationen mellan samhället och marknaden kallas *associatism*. I studierna kom de fram till att Sverige tillämpade corporatism då staten ihop med FAR och RR haft väsentlig roll i regleringen.²⁴ Det är viktigt att ha kunskap om hur redovisningen har utvecklats för utifrån detta kunna förstå händelser och sätta de i rätt sammanhang. Utifrån att man vet redovisningens historia samt utveckling kommer det bli lättare att förstå vilka faktorer som påverkar redovisningen och dess framtid²⁵

2.2 Historiska perspektiv

Finansiella rapporter har funnits i olika former sedan en lång tid tillbaka, dock är det oklart vem som uppfann redovisningen. Samhällets utveckling har lett till att redovisningen utvecklats och blivit mer strukturerad. En ny era för redovisningen var uppkomsten av den dubbla bokföringen som den italienska franciskanermunken Luca Pacioli satte grundera för år 1494. Vidare under samma tidsepok växte den traditionella redovisningen fram vilken var baserad på historiska anskaffningsvärden. Syftet med redovisningen på den tiden var att återge information om företaget till ägarna. Avsaknaden av externa intressenter gjorde att inga krav ställdes på en enhetligt utformad redovisning.²⁶

Antagandet *going concern* har utvecklat och format redovisningen, och innebär att ett företag antas fortsätta sin verksamhet på obestämd tid. Vid värdering av tillgångar och skulder har principer om försiktighet, matchning och realisation ofta varit vägledande. I närmare 500 år har historiskt anskaffningsvärde utgjort grunden för redovisningen.²⁷

Historiskt har redovisningen utvecklats nationellt, vilket har lett till stora skillnader i redovisningen mellan länderna. Skillnaderna i företagets finansieringsform samt kopplingen mellan redovisningen och beskattning har lett till att två huvudsakliga redovisningstraditioner finns i västvärlden; den kontinentala och den anglosaxiska. Skillnader mellan dessa två

²² Streeck & Schmitter 1985

²³ Puxty, Willmot, Cooper & Lowe 1987

²⁴ Puxty et al. 1987

²⁵ Riahi-Belkaoui 2004

²⁶ Hendriksen, Van Breda 1992

²⁷ Chambers 1994

traditioner är i huvudsak synen som de har på vad som anses som riktig redovisning. Den kontinentala traditionen anser att redovisningens riktlinjer ska utgå från lagen medan den anglosaxiska traditionen försöker återspegla verkligheten genom tillämpningen av den rättvisande bilden som huvudprincipen. Genom tillämpningen av den rättvisande bilden tillåts redovisningen vara mer flexibel och inte lika normstyrd som den kontinentala traditionen förespråkar.²⁸

Sverige har följt en kontinental tradition där förebilder har varit länder som haft en utpräglad koppling mellan civilrätt och redovisning som t.ex. Frankrike och Tyskland. Den svenska redovisningen har dock efter andra världskrigets influerats mer av den anglosaxiska redovisningstraditionen.²⁹

Skillnaderna mellan olika länders sätt att redovisa har försvårat den ekonomiska situationen mellan länderna då redovisningen inte kunde jämföras och vara användbar för länder med skilda redovisningsnormer.³⁰ Redan på 1970-talet hade IFRIC en framtidsvision där världens olika redovisningsnormer skulle harmoniseras men det dröjde 30 år innan den visionen började bli verklighet.³¹

Den 19 juli 2002 utfärdade Europaparlamentet och rådet den så kallade IAS-förordningen. Detta innebar ett beslut om att noterade företag från och med den 1 januari 2005 skall upprätta sin koncernredovisning i enlighet med de internationella redovisningsstandarderna.³² De internationella standarderna innefattar IAS respektive IFRS med tillhörande tolkningar från SIC och IFRIC som utfärdats eller antagits av EG-kommissionen. Det normgivande organet International Accounting Standards Board (IASB) med bas i London står bakom utvecklingen och framtagandet av IFRS.³³

Aktiemarknadernas ökade betydelse under de senaste decennierna i länder som tidigare inte haft betydande kapitalmarknader har lett till globalisering av kapitalmarknaderna och gjort IFRS mer användbar i många länder inom EU. Globaliseringen av kapitalmarknaderna har därmed möjliggjort och skapat förutsättningar som lett till en redovisningsmässig harmonisering då IFRS är kapitalmarknadsorienterad redovisnings.³⁴

Utvecklingen mot IFRS innebar en harmonisering av redovisningen samt att den anglosaxiska traditionen vunnit över den kontinentala.³⁵ Den anglosaxiska traditionens influens kan uttydas då IFRS ofta är inspirerad av det amerikanska Financial Accounting Standards Board (FASB) då de har mycket större resurser än IASB.³⁶

Effekterna av att det obligatoriska införandet av IFRS samt jämförandet av den påverkan som IFRS har haft på varje land har studerats.³⁷ I resultatet av denna studie framgick det att det inte längre fanns märkbart stora skillnader i de två traditionella redovisningssystemen och att målet mot en harmoniserad redovisning har gjort det lättare att anpassa dessa två modeller

²⁸ Smith 2006

²⁹ Willmott, Puxty, Robsin, Cooper & Lowe 1992

³⁰ Marton et al 2008

³¹ Buisman 2007

³² SOU 2003:71

³³ Marton et al 2008

³⁴ Marton et al 2008

³⁵ Smith 2006

³⁶ Artsberg 2005

³⁷ Callao, Ferrer, Jarne & Lainez. 2009

mot varandra. Anglosaxiska redovisningssystemet är mycket mer lik IFRS än vad den kontinental europeiska modellen är.³⁸

2.3 Harmonisering av redovisningen

Som ett steg närmare mot harmoniseringen byggde IASB upp en förenad redovisningsram som skulle kunna användas internationellt. IASBs mål är att förbättra principbaserade standarder och inte låta de vara beroende av intressenter. I USA är inte IFRS tillåtet men deras normgivare FASB har nu påbörjat ett samarbete med IFRS där visionen är att i framtiden kunna ha ett gemensamt regelverk.³⁹

EU:s beslut att införa obligatoriska IFRS för de noterade bolagen betydde att man ökade jämförbarheten mellan företagen från olika länder.⁴⁰ Man möjliggjorde för användarna av de finansiella rapporterna att jämföra olika rapporter från företag då värderingsprinciper och prestationstekniker för likartade transaktioner redovisas på ett likformigt sätt.⁴¹ Användare av de finansiella rapporterna är enligt IASB investerare, lånegivare, kunder med flera.⁴²

Enligt IFRS ska de finansiella rapporterna tillhandhålla information om ett företags finansiella ställning och resultat, samt om förändringar i den finansiella ställningen. Syftet med den informationen som företagen återger i sina finansiella rapporter är att den ska kunna användas som underlag för olika ekonomiska beslut. Informationen som lämnas i de finansiella rapporterna ska inneha fyra kvalitativa egenskaper, nämligen; begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet.⁴³

En av de största förändringarna efter införandet av IAS-förordningen är att vissa tillgångar nu skall värderas till verkligt värde istället för historiska anskaffningsvärden. Tillgångar och skulder i balansräkningen ska avspegla det verkliga värdet och därmed baseras på prognoser om framtiden.⁴⁴

2.4 Kvalitativa egenskaper

Ett principbaserat regelverk vilket IFRS är innehåller kvalitativa principer. Motsatsen till principbaserad redovisning med kvalitativa principer är regelbaserad normgivning med kvantitativa principer och regler med instruktioner för enskilda situationer (US GAAP). Syftet med ett principbaserat regelverk är att företagen själva vid utformningen av redovisningen på ett professionellt sätt ska kunna tolka och bedöma inom ramen för redovisningens principer.⁴⁵ För att de finansiella rapporterna ska vara användbara för användarna är det viktigt att de kvalitativa egenskaperna begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet är uppfyllda.⁴⁶ Syftet med de finansiella rapporterna är enligt föreställningsramen att tillhandahålla information om företagets finansiella ställning och resultat. Användarna ska kunna använda informationen i de finansiella rapporterna som beslutsunderlag vid ekonomiska frågor. I föreställningsramen återfinns följande beskrivning;

³⁸ Callao et al. 2009

³⁹ Marton et al 2008

⁴⁰ Marton et al 2008

⁴¹ Föreställningsramen p 39

⁴² Föreställningsramen p 9, 12

⁴³ Föreställningsramen p 24

⁴⁴ Marton et al 2008

⁴⁵ Marton et al 2008

⁴⁶ Föreställningsramen p 24

”Kvalitativa egenskaper är de egenskaper som gör information i de finansiella rapporterna användbar för användarna. De fyra viktigaste kvalitativa egenskaperna är begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet.”

2.4.1 Begriplighet

Att informationen är lätt att begripa är en viktig egenskap hos redovisningsinformationen. Dock förutsätts det att användaren har en viss förkunskap inom redovisning och att informationen kommer att studeras med rimlig noggrannhet.⁴⁷ Trots att relevans är en viktig kvalitativ egenskap får komplicerad information som kan vara svår att förstå inte utelämnas ur de finansiella rapporterna om informationen anses relevant för användarna vid beslutsfattande.⁴⁸

2.4.2 Relevans

Med relevans menas att redovisningsinformationen är relevant som beslutsunderlag för användaren, det vill säga att beslutsfattandet kan underlättas och påverkas av informationen.⁴⁹ Relevansen delas in i prognosrelevans och återföringsrelevans. Prognosrelevans innebär att det är möjligt att skapa prognoser ur redovisningen och återföringsrelevans innebär att det är möjligt att gå tillbaka och analysera om prognoserna slog in.⁵⁰ Därmed kan informationen bestå av antingen bekräftande eller korrigerande karaktär.⁵¹ Eftersom historisk information är viktigt för att prognostisera framtida händelser och trender anses den framåtblickande och tillbakablickande rollen hänga ihop.⁵² För att informationen ska vara relevant måste den även ges vid rätt tidpunkt så informationen fortfarande är aktuell. Är informationen för gammal är den inte längre relevant för framtida handlingar.⁵³

2.4.3 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet handlar om företagets förmåga att avbilda ekonomiska verkligheter.⁵⁴ För att en användare skall kunna lita på att informationen i redovisningen är sann är det viktigt att den är tillförlitlig.⁵⁵ Informationen får därmed inte vara vinklad eller innehålla väsentliga felaktigheter.⁵⁶ Med tillförlitlighet menas att det finns validitet och verifierbarhet. Validitet innebär att man mäter det som avses mätas och verifierbarhet innebär att man redovisar faktiska händelser som man exempelvis har ett kvitto på att de ägt eller kommer att äga rum.⁵⁷ Även neutralitet anses vara en viktig källa till tillförlitlig information och den information som påträffas i redovisningen får inte vara utvald och presenterat på ett sådant sätt som är till för att påverka beslutsfattandet i en viss riktning.⁵⁸

2.4.4 Jämförbarhet

För att den redovisade informationen ska vara jämförbar ska samma företag kunna jämföras över tiden och även jämförelser mellan företag ska kunna utföras. För att ett företag ska kunna jämföras över tiden är det viktigt att företaget är konsekvent i sin redovisning och för att

⁴⁷ Föreställningsramen p 25

⁴⁸ Föreställningsramen p 25; Artsberg 2003

⁴⁹ Föreställningsramen p 26; Artsberg 2003

⁵⁰ Smith 2006

⁵¹ Föreställningsramen p 26; Artsberg 2003

⁵² Artsberg 2003

⁵³ Marton et al 2008

⁵⁴ Smith 2006

⁵⁵ Artsberg 2003; Dag Smith 2006

⁵⁶ Föreställningsramen p 31

⁵⁷ Smith 2006

⁵⁸ Artsberg 2003

jämförelser mellan företag ska kunna utföras krävs enhetliga regler utformade av normgivare. Detta betyder att standardisering är viktigt men den får inte medföra att väsentliga omständigheter i det enskilda fallet bortses ifrån.⁵⁹

2.4.5 Kritik mot kvalitativa egenskaperna

För att användarna ska ha nytta av de finansiella rapporterna ska informationen vara både relevant och tillförlitlig. Värdering till verkligt värde anses ge relevant information men inte helt tillförlitlig.⁶⁰ Vid värdering av tillgångar måste en avvägning mellan redovisningens tillförlitlighet och relevans göras. Den mest relevanta informationen aktieägare kan få är en tillgångs verkliga värde men då verkliga värden mestadels är svåra att bestämma medför det att informationen har låg tillförlitlighet. Detta problem har IASB försökt lösa genom att verkligt värde endast får användas då det verkliga värdet kan mätas på ett tillförlitligt sätt.⁶¹

Malcolm Smith skriver i sin artikel att det inte finns något tvivel om att de kvalitativa egenskaperna är önskvärda utan att problemet ligger i att de inte kan uppnås samtidigt och att en viss kompromiss måste göras mellan egenskaperna. En avvägning mellan relevans och tillförlitlighet kan vara nödvändig även om informationen i de finansiella rapporterna borde vara både relevant och tillförlitlig. Trots att idealet är att informationen ska vara både relevant och tillförlitlig kan det vara nödvändigt att uppoffra den ena kvalitativa egenskapen i förmån för den andra.⁶²

Den finansiella informationen ska även vara begriplig för att användarna ska ha nytta av den. Är fallet så att informationen inte är begriplig är den inte heller användbar. Men för att informationen ska vara användbar ska den även vara relevant och tillförlitlig. Detta skulle innebära att relevant information kan gå förlorad för att den ska vara begriplig. Relevans måste därmed komma i första hand för är informationen inte relevant spelar de andra egenskaperna ingen roll.⁶³

2.5 Rörelseförvärv

Ett rörelseförvärv innebär att separata företag eller verksamheter sammanförs till en rapportrande enhet vilket ofta leder till att förvärvaren får ett bestämmande inflytande över den förvärvade enheten som kan bestå av en eller flera verksamheter.⁶⁴ Denna sammanföring kan antingen ske genom fusion eller koncernbildning. Fusion innebär en fullständig sammanslagning av företag och medför att röstandelsmajoriteten övertas i det andra företaget. Koncernbildning innebär att tillgångar och skulder i ett annat företag övertas.⁶⁵

2.6 Goodwill

”Goodwill som förvärvas i ett rörelseförvärv ses som en betalning för tillgångar som ger upphov till förväntade framtida ekonomiska fördelar som inte går att enskilt identifiera och att redovisa separat”⁶⁶

⁵⁹ Artsberg 2003

⁶⁰ Langendijk, Swagerman & Verhoog, 2003

⁶¹ Marton et al 2008

⁶² Smith 1996

⁶³ Smith 1996

⁶⁴ IFRS 3 p 4

⁶⁵ Eriksson, 1995

⁶⁶ IAS 36 p 81

Övervärde är en vanlig svensk översättning på goodwill. Man brukar skilja mellan tre typer av goodwill, nämligen koncernmässig goodwill, inkråmgoodwill och internt upparbetad goodwill.⁶⁷

Om ett företag i samband med ett rörelseförvärv betalar mer än det förvärvade företagets eget kapital uppstår koncernmässig goodwill. Anledningen till att ett företag är villiga att betala mer än det egna kapitalet kan vara det faktum att företaget innehar tillgångar som inte är presenterade i balansräkningen.⁶⁸ Förvärvet tros medföra framtida ekonomiska fördelar vilka kan vara svåra att redovisa enskilt exempelvis synergieffekter, personalkompetens och varumärke.⁶⁹ Dock kan goodwillposten även vara en bekräftelse på att köparen gjort en bra eller en dålig affär. För att goodwillposten ska kunna motiveras krävs det att avkastningen uppfyller de krav ägarna ställt.⁷⁰

Anledningen till att bolagen kan tvingas skriva ned under den rådande lågkonjunkturen är att goodwillen i många fall härstammar från förvärv som genomfördes under högkonjunktur då utvecklingen av de köpta bolagen ansågs positiv.⁷¹

Inkråmgoodwill uppstår då förvärvet endast består av det förvärvade företagets tillgångar. Både koncernmässig goodwill och inkråmgoodwill får tas upp som en tillgång i balansräkningen och ska nedskrivningsprövas varje år eller när det finns indikation på värdenedgång. Den sista typen, upparbetad goodwill får däremot inte aktiveras och det medför att den heller inte ska nedskrivningsprövas varje år.⁷²

Den koncernmässiga goodwillen och inkråmgoodwillen ska fördelas på antingen en eller ett flertal kassagenererande enheter. En kassagenererande enhet kan exempelvis vara en maskin som genererar ett kassaflöde.⁷³

2.7 Kassagenererande enheter

”En kassagenererande enhet är den minsta identifierbara grupp av tillgångar som vid en fortlöpande användning ger upphov till inbetalningar som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar.”⁷⁴

Goodwill är en tillgång som bidrar till en enhets framtida betalningar men som inte kan hänföras till en enda enhet på ett tillförlitligt sätt.⁷⁵ Därav ska goodwill vid förvärvet fördelas på samtliga kassagenererande enheter som förväntas bli gynnade av synergierna i förvärvet.⁷⁶

2.8 Redovisning och värdering av goodwill

IAS 38 tar upp immateriella tillgångar och enligt denna standard ska IFRS 3, rörelseförvärv, tillämpas då goodwill som uppkommer i samband med rörelseförvärv redovisas.

⁶⁷ Edenhammar & Thorell 2005

⁶⁸ Ekberg & Lorentzon, 2007

⁶⁹ Marton et al 2008

⁷⁰ Ekberg & Lorentzon 2007

⁷¹ Zaudy 2009

⁷² Edenhammar & Thorell 2005

⁷³ Edenhammar & Thorell 2005

⁷⁴ IAS 36 p 6

⁷⁵ IAS 36 p 77

⁷⁶ IAS 36 p 80

Vid förvärvstidpunkten ska goodwill som uppstår vid rörelseförvärvet in i balansräkningen och redovisas som en tillgång och värderingen ska ske till anskaffningsvärde. Goodwill uppgår till det värde som kvarstår av anskaffningsvärdet efter det att man identifierat det förvärvade företagens identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser.⁷⁷

Innan IAS-förordningen började tillämpas skrevs goodwill av vilket medförde att resultatet påverkades då avskrivningen redovisades som en kostnad. Genom att använda en längre avskrivningstid kunde man minska de årliga kostnaderna och ett högre resultat kunde uppvisas. Ett annat sätt som företagen använde för att undvika avskrivningar och därmed kostnader var att helt undvika goodwill genom den så kallade poolningsmetoden. Denna metod får inte längre användas på grund av missbruk.⁷⁸

Efter införandet av IAS-förordningen ska goodwill inte längre skrivas av utan en nedskrivningsprövning ska ske varje år eller när det finns indikationer på en värde nedgång.⁷⁹ Är fallet så att en nedskrivning behövs sker detta genom att en kostnad uppstår i resultaträkningen.⁸⁰ Dock ska upplysningar om vilka antaganden som gjorts vid bedömningarna finnas med i redovisningen vare sig en nedskrivning gjorts eller inte så användarna av de finansiella rapporterna ska kunna få en bild av huruvida goodwillen är för högt värderad eller inte. IAS 36 som behandlar nedskrivningar tar även upp de upplysningar som ska lämnas.⁸¹

2.9 Nedskrivning

Enligt IAS 36, Nedskrivningar, ska en nedskrivning ske då en tillgång eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet.⁸² Oavsett om det finns indikation på värdeminskning eller inte ska en nedskrivningsprövning göras varje år genom att tillgångens återvinningsvärde beräknas för att se om den understiger det redovisade värdet.⁸³ Återvinningsvärde definieras som det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och dess nyttjandevärde.⁸⁴ Verkligt värde minus försäljningskostnader definieras enligt IAS 36 p 6 som;

”Verkligt värde minus försäljningskostnader utgörs av det pris som beräknas kunna erhållas vid försäljning av en tillgång eller kassagenererande enhet mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs, efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering.”

Nyttjandevärdet uppskattas genom att nuvärdesberäkna de framtida kassaflödena en tillgång eller en kassagenererande enhet väntas ge upphov till i den löpande verksamheten och i samband med en eventuell avyttring samt genom en diskontering av dessa framtida betalningar.⁸⁵ Är fallet så att något av ovan nämnda värden överstiger det redovisade värdet är det inte nödvändigt att beräkna det andra värdet. Överstiger antingen nyttjandevärdet eller

⁷⁷ IFRS 3 p 51-52

⁷⁸ Lorentzon & Ekberg, 2007

⁷⁹ IFRS 3 p 55

⁸⁰ IAS 36 p 60

⁸¹ IFRS 3 p 74-76

⁸² IAS 36 p 6

⁸³ IAS 36 p 10-11

⁸⁴ IAS 36 p 18

⁸⁵ IAS 36 p 31

verkligt värde minus försäljningskostnaden det redovisade värdet är ingen nedskrivning nödvändig.⁸⁶

Vid beräkning av nyttjandevärde ska en uppskattning av framtida kassaflöden baseras på rimliga och verifierbara antaganden som återspeglar företagsledningens senaste budgetar och prognoser som vanligtvis omfattar en tidsperiod på högst fem år om det inte finns skäl att använda en längre period.⁸⁷ Uppskattningar av kassaflödena ska innefatta prognostiserade in och utbetalningar samt eventuella betalningar som erhålls/erläggs när tillgången avyttras/utrangeras. Kassaflödena ska även vara förenliga med de antaganden som gjorts om rådande inflation.⁸⁸ Även diskonteringsfaktorn ska återspegla pengars tidsvärde utifrån marknadsmässiga bedömningar före skatt och hänsyn ska tas till risker förknippade med tillgången för vilken uppskattningar av de framtida kassaflödena inte har justerats.⁸⁹

Är det redovisade värdet högre än återvinningsvärdet ska det redovisade värdet skrivas ned till återvinningsvärdet. Skillnaden mellan det redovisade värdet och återvinningsvärdet utgör nedskrivningen. Nedskrivningen ska kostnadsföras direkt i resultaträkning om inte tillgången redovisats i enlighet med en annan standard till ett omvärderat värde.⁹⁰

Ett företag ska varje år kolla om motivering för nedskrivning kvarliggert. Kan man inte längre motivera en tillgångs tidigare nedskrivning ska återvinningsvärdet beräknas.⁹¹ En återföring av nedskrivningen till dess återvinningsvärdet får endast ske om en förändring skett i de antaganden som låg till grund för nedskrivningen.⁹² Dock får det redovisade värdet efter återföringen inte överstiga värdet tillgången hade haft om företaget inte gjort nedskrivningen.⁹³

Upplysningar för respektive tillgångar ska lämnas i de finansiella rapporterna beträffande periodens belopp för nedskrivningar, återföringar och omvärderingar som påverkar resultatet.⁹⁴ Upplysningar angående händelserna som lett till en nedskrivning eller återföring ska lämnas samt beskrivningar på berörda tillgångar och kassagenererande enheter och om de återspeglar verkligt värde minus försäljningskostnader eller nyttjandevärde. Är fallet så att återvinningsvärdet fastställts till verkligt värde minus försäljningskostnader ska grunden (exempelvis en aktiv marknad) anges. Vid värdering till nyttjandevärde ska diskonteringsfaktorn som använts till aktuella och tidigare beräkningar av återvinningsvärdet anges.⁹⁵

2.10 Nedskrivningar av goodwill

IAS 36, Nedskrivningar, är den standard som framställer hur nedskrivningar på goodwill och andra immateriella tillgångar ska ske. Syftet med IAS 36 är att förklara metoderna som företagen ska använda för att se till att tillgångarna inte redovisas till ett högre värde än återvinningsvärdet. Om det redovisade värdet överstiger det nuvärde som framtida inbetalningsöverskott förväntas generera antingen genom att användas i verksamheten eller

⁸⁶ IAS 36 p 19

⁸⁷ IAS 36 p 33

⁸⁸ IAS 36 p 39-40

⁸⁹ IAS 36 p 55

⁹⁰ IAS 36 p 59-60

⁹¹ IAS 36 p 110

⁹² IAS 36 p 114

⁹³ IAS 36 p 117

⁹⁴ IAS 36 p 126

⁹⁵ IAS 36 p 130

genom försäljning redovisas tillgången till ett för högt värde. Tillgången ska då skrivas ned. Standarden anger även vilka upplysningar som ska lämnas.⁹⁶

När nedskrivningsprövning av goodwill sker ska den goodwill som uppstått i samband med ett rörelseförvärv fördelas på samtliga kassagenererande enheter som väntas bli gynnade av synergieffekterna i förvärvet.⁹⁷

Goodwill ska nedskrivningsprövas årligen eller närhelst en indikation på en värdeminskning uppstår. Nedskrivningsbehovet testas genom att det redovisade värdet på den goodwill som förvärvats jämförs med återvinningsvärdet.⁹⁸ Återvinningsvärdet beräknas antingen genom nyttjandevärdet eller verkligt värde minus försäljningskostnader.

Är fallet så att det redovisade värdet är högre än återvinningsvärdet ska en nedskrivning göras genom att nedskrivningsbeloppet fördelas. Detta görs genom att goodwillvärdet som kan hänföras till den kassagenererande enheten först minskas. Goodwill som kan hänföras till övriga tillgångar i enheten minskas därefter proportionellt baserat till varje tillgångs redovisade värde.⁹⁹

När goodwill skrivs ned minskar samma år värdet på tillgången i balansräkningen och i samband med detta uppstår en kostnad i resultaträkningen. Denna nedskrivning påverkar inte de enskilda bolagens egna kapital men minskar koncernens resultat och måste varje år föras in i koncernredovisningen.¹⁰⁰ Det är inte tillåtet att göra en återföring av goodwill eftersom en återföring skulle ses som internt upparbetad goodwill vilket man inte får ta med i balansräkningen.¹⁰¹

Bolagen ska lämna upplysningar om de uppskattningar de använt då de beräknat återvinningsvärdet. Upplysningarna ska ta upp det redovisade värdet för goodwill som fördelas på enheten samt på vilken grund fastställandet av återvinningsvärdet skett. När återvinningsvärdet har baserats på nyttjandevärdet ska det återges en beskrivning av de antaganden och metoder som företaget haft som grund och baserat sina kassaflödesprognoser på. I upplysningarna ska även perioden som återspeglar prognosen anges samt vilken diskonteringsränta och vilka tillväxtfaktorer som har använts.

Tillämpas verkligt värde minus försäljningskostnader som återvinningsvärde ska aktuella marknadsvärden användas. Är det inte möjligt att basera återvinningsvärdet på marknadsvärden ska ledningen ange de antaganden och metoder som använts istället.¹⁰²

2.11 Verkligt värde

IFRS 3 definierar verkligt värde som:

”det värde till vilken en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och har ett intresse av att transaktionen genomförs”

⁹⁶ IAS 36 p 1

⁹⁷ IAS 36 p 80

⁹⁸ IAS 36 p 90

⁹⁹ IAS 36 p 104

¹⁰⁰ Lönnqvist, 2006

¹⁰¹ IAS 36 p 124-125

¹⁰² IAS 36 p 134-135

Enligt IFRS ska företag värdera vissa tillgångar till verkligt värde istället för historiska anskaffningsvärden som tidigare använts. Redovisningen var tidigare baserad på redan inträffade händelser men verkligt värde anses ge en mer rättvisande bild av företaget.¹⁰³ Verkligt värde anses även avspegla företagets framtid på ett bättre sätt än det historiska anskaffningsvärdet.¹⁰⁴ De tillgångar som enligt IFRS/IAS ska eller ges möjlighet till att redovisas till verkligt värde är materiella- och immateriella tillgångar, finansiella instrument, förvaltningsfastigheter och biologiska tillgångar.¹⁰⁵

IASB likställer ofta verkligt värde med marknadsvärde även om det inte alltid finns aktuella marknadsvärden för alla tillgångar. Saknas aktuella marknadsvärden finns det andra metoder att beräkna det verkliga värdet. Finns inte marknadsvärdet ska liknande tillgångars marknadsvärde användas och skulle även detta saknas ska en annan värderingsteknik användas. Denna teknik innebär att företagsledningen gör framtidsprognoser som är baserade på olika teoretiska värderingsmodeller.¹⁰⁶

2.11.1 Kritik mot redovisning till verkligt värde

För att användarna ska ha nytta av de finansiella rapporterna ska de vara både relevanta och tillförlitliga. Värdering enligt verkligt värde anses ge relevanta uppgifter men dock kan tillförlitligheten för dessa uppgifter ifrågasättas.¹⁰⁷ Motståndare till värdering av verkligt värde anser att den erhållna informationen utifrån marknadsvärdering inte är tillförlitlig.¹⁰⁸ Tillförlitligheten kan även ifrågasättas för tillgångar och skulder som har en existerande aktiv marknad så fort olika bedömningar ingår i värderingen. För att redovisningen ska vara av nytta för användarna är det viktigt att företagen utlämnar grundliga noter som förklarar värdetförändringar.¹⁰⁹

Balansräkningen samt redovisningen till verkligt värde har hamnat i centrum i och med införandet av IFRS. Detta beror på att en värdetförändring i balansräkningen påverkar vinsten genom att en förändring i värdet på en tillgång eller skuld tas upp i resultaträkningen.¹¹⁰ När värdetförändringar på tillgångar och skulder ska redovisas före realisation tenderar värderingen att vara mer subjektiv vilket har väckt mycket kritik hos motståndarna av verkligt värde.¹¹¹ Införandet av värdering till verkligt värde och bestämmelserna kring denna värdering har öppnat nya möjligheter för manipulation av resultaträkningen samt vid nedskrivningsprövning av goodwill.¹¹²

Kritiken mot verkligt värde riktas även mot beräkningen av det verkliga värdet och hur värdefull informationen är som verkliga värdet återger, samt vad som egentligen återspeglas i balansräkningen. Finska skogsföretaget UPM-Kymmene ifrågasatte betydelsen av verkligt värde vid värdering av skog som växer. Det krävs nämligen avancerade modeller med antaganden över ett trädets livstid för att kunna beräkna det verkliga värdet.¹¹³

¹⁰³ SOU 2003:71

¹⁰⁴ Hendriksen, Van Breda, 1992

¹⁰⁵ Cedeberg & Thorell, 2005

¹⁰⁶ Cederberg & Thorell, 2005

¹⁰⁷ Langendijk, Swagerman, Verhoog, 2003

¹⁰⁸ Toppe-Shortridge, Schroeder, Wagoner, 2006

¹⁰⁹ Langendijk, Swagerman, Verhoog, 2003

¹¹⁰ Perry, Nölke, 2006

¹¹¹ Hendriksen, Van Breda, 1992

¹¹² Lorentzon & Ekberg

¹¹³ Nilsson, 2005

I en lågkonjunktur kommer de faktiska problemen kring verkligt värde uppmärksammas då de värden som via resultaträkningen ökade under högkonjunkturen behöver korrigeras ned igen.¹¹⁴ Värderingen till verkligt värde ska tillämpas likadant oberoende av var någonstans i konjunkturen vi befinner oss i. I lågkonjunktur kan det bli svårt att återfinna värden för immateriella tillgångar.¹¹⁵

2.12 Finanskrisen

Då bostadsmarknaden i USA under 2000-talet tycktes vara stabil med växande priser valde långgivare att erbjuda huslån till mindre välbärgade hushåll. Lånevillkoren var till en början fördelaktiga men då villkoren skärptes 2006 började låntagarna få svårigheter att betala tillbaka lånen. Priserna på bostadsmarknaden började sjunka och var inte längre en stabil marknad.¹¹⁶ 2007 fortsatte bostadspriserna sjunka medan räntorna ökade. Detta medförde att ett flertal av låntagarna var tvungna att lämna ifrån sig sina hus till bankerna och dessa hus var ofta värda mindre än lånet på dem.¹¹⁷ Långgivarna förstod att de inte skulle få de vinster de förväntat sig utan insåg att de gjort stora förluster.¹¹⁸ Det faktum att bolåneinstitutet sålt fordringar till aktörer på finansmarknaderna även utanför USA medförde att kollapsen på den amerikanska bostadsmarknaden påverkade hela världsekonomin negativt, det vill säga även Sverige.¹¹⁹

”När USA får förkylning, hostar Europa” /Okänd

2.13 Sammanfattning av kapitlet

I detta kapitel har vi tagit upp reglering av redovisningen och det faktum att staten, marknaden och samhället har betydelse i utformningen. Dessa mekanismer verkar aldrig enskilt utan samverkar i olika grad. Formen där staten har stor inverkan i ett land benämns legalism medan formen där marknaden påverkar till störst del kallas liberalism. Kombinationen mellan staten och samhället kallas corporatism och kombinationen mellan marknaden och samhället kallas associatism. I Sverige har corporatism tillämpats.

Vidare förklaras redovisningens historiska perspektiv och de två olika redovisningstraditionerna anglosaxisk och kontinental, samt harmoniseringen av redovisningen som lett till att den anglosaxiska traditionen vunnit över den kontinentala. Den anglosaxiska traditionen är principbaserad har fyra viktiga kvalitativa egenskaper, nämligen begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet.

Goodwillen och nedskrivning förklaras därefter samt det faktum att verkligt värde används vid värdering av goodwill och även kritiken mot verkligt värde. Verkligt värde ifrågasätts och behöver undersökas närmare. Undersökningen kommer att genomföras genom att statistiskt undersöka de noterade bolagen på Stockholmsbörsen och se om de gjorde mer nedskrivningar 2009 än 2008 och se om storlek och andel goodwill av totala tillgångar haft någon betydelse vad gäller nedskrivning. I nästa kapitel förklaras hur vår undersökning kommer att gå till.

¹¹⁴ Von Platen, 2005

¹¹⁵ Prech, 2007

¹¹⁶ Rosen 2008

¹¹⁷ Almgren 2008

¹¹⁸ Rosen 2008

¹¹⁹ Rosen 2008

3 Metod

Metodkapitlet inleds med en beskrivning av hur uppsatsens studie gått till väga. I kapitlet förklaras vilket urval som använts samt hur insamlingen av data har ägt rum. Vidare förklaras den metod som använts samt vilka hypoteser som har testats och beskrivningar av de tester som använts. Kapitlet avslutas med en redogörelse för reliabilitet och validitet för de utförda testerna.

3.1 Val av ansats

Metodikerna anger vilka tillvägagångssätt som ska användas för att beskriva verkligheten och det råder stark oenighet om vilka metoder som är lämpligast för studier av verkligheten. Den första oenigheten gäller vilket tillvägagångssätt som är bäst lämpad för att få en objektiv beskrivning av verkligheten genom datainsamling. Den ena strategin för datainsamling är den induktiva ansatsen vilket innebär att forskaren samlar in empiri utan alltför många antaganden på förhand. Idealet med denna strategi är att gå ut med ett öppet sinne. Motsatsen är den deduktiva ansatsen vilken även är den ansats som kommer att användas i undersökningen.¹²⁰

Den deduktiva ansatsen har sin utgångspunkt i redan befintliga teorier och forskaren startar med vissa i för hand tagna antagande och samlar därefter in empirin för att se om dessa antaganden håller eller om de ska förkastas. Utifrån de empiriska undersökningarna kan en teori få förstärkt eller försvagad tillit. Datainsamlingen kommer att styras utifrån de teorier och hypoteser som deducerats. Forskaren ska när empiriundersökningen genomförs jämföra resultatet från empiristudien med hypoteserna som antingen bekräftas eller förkastas.¹²¹

Den deduktiva ansatsen lämpar sig bäst då vi först måste sätta oss in i standarden IAS 36, debatten kring ämnet samt litteraturen för att därefter undersöka om företagen har skrivit ned sin goodwillposter mer under 2009 jämfört med 2008. Den induktiva ansatsen är inte lämplig för vår undersökning då uppsatsen grundar sig på att undersöka årsredovisningar. Detta kräver att man måste ha kunskap i ämnet och redan accepterade teorier, för att kunna få relevanta svar.¹²² Syftet med den deduktiva ansatsen är att testa kunskapen genom att förstärka, utveckla eller förkasta valda teorier. Relevanta informationskällor inom undersökningsområdet kommer att undersökas för vad som skulle kunna ingå i studien och om de kan hjälpa till att tolka forskningsfrågorna.

3.2 Kvantitativ metod

Då syftet är att undersöka samtliga Svenska noterade bolag kommer den kvantitativa metoden användas då den kännetecknas av att ett stort antal enheter undersöks som sedan med hjälp av vald metod kan analyseras på ett strukturerat sätt.¹²³

Systematisk insamling av data i form av årsredovisningar kommer att göras där information om goodwill och nedskrivning kommer att undersökas. Den data som vi kommer använda är kvantitativ och kännetecknas av att den är mätbar och kan uttryckas i siffror. Skillnaden mot kvalitativ data är att den beskriver de icke mätbara egenskaperna och leder till mer djupare analyser. Eftersom vi ska undersöka ett stort antal observationer och den information som vi ska samla in mer övergripande än djupgående lämpar sig den kvantitativa ansatsen bäst.

¹²⁰ Jacobsen, 2002

¹²¹ Bryman & Bell, 2005

¹²² Jacobsen 2002

¹²³ Jacobsen 2002

Genom statistiska hjälpmedel kommer vi att undersöka om det finns några samband i den insamlade kvantitativa data från årsredovisningar.¹²⁴

Granskningen av företagens årsredovisningar och andra informationsunderlag kommer att ha en extensiv utformning. Den kännetecknas av att undersökningen går på bredden och undersöker många enheter, till skillnad från den intensiva som går på djupet inom ett fåtal enheter.¹²⁵

3.3 Arbetsprocess

Arbetet med uppsatsen inleddes med att författarna skaffade sig övergripande information om goodwill från böcker och artiklar. För att veta vilka bolag vi skulle undersöka kontaktade vi Stockholmsbörsen OMX varpå Fredrik Silfver mailade oss en lista på de bolag som var noterade den 30 december 2009. Populationen på 192 kom vi fram till efter att ha gått igenom alla årsredovisningar för det utvalda datumet för att se vilka företag som innehade goodwillpost. Urvalet på 157 som vi kom fram till beskrivs närmare i nästa stycke och urvalets alla bolag återfinns i bilaga 1 och bilaga 2.

Utifrån debattartiklar kunde vi sätta oss in och följa den debatt som varit kring ämnet och i debatten inhämtade vi frågor som vi sedan använde för att forma våra hypoteser och göra den statistiska undersökningen. Hypoteserna utgick från de frågor som debattartiklarna lyfte fram.

3.4 Urval

I en studie kallas det totala antalet enheter för population. Det kan vara svårt att undersöka alla enheter i en population på grund av faktorer som det gör den svårhanterlig, därför är det tillåtet att göra ett urval i en population.¹²⁶

Vår population innefattar samtliga företag som var noterade på Stockholmsbörsen OMX den 30 december 2009 och som har redovisat goodwill under året 2009. Urvalet för uppsatsen blir således utifrån företagen registrerade på Stockholmsbörsen. De undersökta företagen antas alla ha upprättat sina redovisningar i enlighet med IFRS.

Av de noterade bolagen på Stockholmsbörsen var det 192 företag som hade goodwill 2009. Uppsatsen begränsas till att endast undersöka företagen noterade under år 2008 och 2009. Företag med brutet räkenskapsår uteslöts ur undersökningen då jämförbarheten mellan åren skulle försämrats. Vidare har även företag som uppgett utländsk valuta som redovisningsvaluta uteslutits samt de bolag som inte uppvisade goodwill. På grund av denna avgränsning blev urvalet 157 företag.

3.5 Datainsamling

Vid insamling av relevant data kan två typer av information användas, nämligen primärdata och sekundärdata. Primärdata är ny data som forskaren samlat in för ett specifikt ändamål medan sekundärdata är redan tillgänglig information som dokumenterats av andra forskare.¹²⁷ Sekundärdata kan bestå av tidigare undersökningar inom ämnet och existerande litteratur medan primärdata kan vara data knuten till intervjuer.¹²⁸

¹²⁴ Jacobsen, 2002

¹²⁵ Jacobsen, 2002

¹²⁶ Bryman & Bell, 2005

¹²⁷ Bjerke & Arbnor, 1994

¹²⁸ Jacobsen, 2002

3.5.1 Sekundärdata

I denna undersökning kommer datainsamlingen att ske utifrån sekundärkällor. Det innebär att data som samlats in för andra ändamål kommer att användas, det vill säga sekundärdata. Användning av sekundärdata innebär därmed att redan samlat material används för analysering. Det är viktigt att ta del av tidigare forskning för att ha möjlighet att kunna fortsätta att utveckla området.¹²⁹

Studiens innehåll omfattar sekundärdata i form av artiklar och litteratur för att få en djupare förståelse inom ämnet, samt IFRS. En omfattande del av undersökningen kommer att bestå av att studera de Svenska noterade bolagens årsredovisningar vilka vi avser undersöka. Vi kommer att undersöka huruvida företagen gjort nedskrivningar eller inte under 2009.

3.6 Litteratursökning

De tidskrifter vi använt vid sökandet av vetenskapliga artiklar är bland annat Accounting horizons, Accounting, auditing and accountability journal och Accounting, organizations and society. Databasen vi använt är Emerald. Sökorden vi använt är goodwill, impairment, fair-value och recession. Till debatten sökte vi främst artiklar på Balans och Dagens Industri men även Aktiespararna. Vi sökte främst på författarnas namn men använde även sökorden goodwill, nedskrivning, verkligt värde och marknadsvärde.

3.9 Statistisk undersökning

De data vi samlat till vår uppsats är kvantitativa och kvantitativa statistiska test utgår vanligtvis ifrån medelvärden, varians eller en proportion av ett urval. Dessa test kräver vanligtvis att populationen är normalfördelad och kallas för parametriska test. Men de data vi använder i vår uppsats kan inte ses som normalfördelad då det endast är ett litet antal företag som gjort nedskrivningar. Företag som inte gjort nedskrivningar får därmed värdet noll och då ett stort antal företag inte har något värde medför det att variablerna blir snedfördelade. Vi har därför valt att använda oss av icke parametriska test då de inte kräver att populationen är normalfördelad för att få ett giltigt resultat.¹³⁰

3.9.1 Mann – Whitney test

Mann – Whitney testet, även kallad Wilcoxon's rangsummatest, är ett icke parametriskt test där data för två grupper randordnas för att korrelationen mellan dessa två grupper sedan skall kunna beräknas. En nollhypotes går ut på att det inte existerar några skillnader mellan de två grupperna.¹³¹ Mothypotesen innebär att sannolikheten är större att en av grupperna har ett större värde.¹³² Fördelen med Mann-Whitney test jämfört med ett parametrisk test är att observationerna inte behöver vara normalfördelade utan att det endast går att rangordna. Testet går till genom att den observerade data från årsredovisningar i de båda urvalen rangordnas efter storlek. Om två observationer skulle ha samma värde får de medelvärdet av de rangtal om de hade gått att separera. Detta fenomen benämns ties, och ju flera ties som ingår i testet desto mindre tillförlitligt blir det. Rangsumman av de båda populationerna beräknas genom att summera varje enskild observations rangsumma i vardera populationen. Rangsumman för respektive population kallas för R1 och R2. Nollhypotesens fördelning är symmetrisk kring dess väntevärde som beräknas här nedan.¹³³

¹²⁹ Bjerke & Arbnor, 1994

¹³⁰ Körner & Wahlgren, 2006

¹³¹ Körner & Wahlgren, 2006

¹³² Lee, Lee, Lee, 1999

¹³³ Körner & Wahlgren, 2006

$$E(R1) = n1 * [(n1+n2+1)/2]$$

$$Rs = n1 (n1+n2+1) - R1$$

För alla värden som finns i den högra svansen av normalfördelningen finns det ett symmetrivärde (Rs) med samma avstånd från väntevärdet i den vänstra svansen.

För att nollhypotesen ska förkastas ska det lägsta värdet av R1 och Rs vara mindre än eller lika med det kritiska värdet.¹³⁴

3.9.2 Kruskal – Wallis test

Kruskal-Wallis är annat icke parametriskt test som vi använde i våran undersökning och även den rangordnar observationerna för att därefter analyserar variansen av en viss faktor. Testet kräver att två eller flera populationer undersöks och den gör inga antaganden rörande populationens fördelning. Är de olika undersökta populationerna identiska innebär det att nollhypotesen ska godtas. Precis som i Mann-Whitney testet så rangordnas observationerna efter storlek. Men i Kruskal-Wallis testet summeras varje populations antal observationer (ni) och det sammanlagda rankningvärdet (Ri).¹³⁵

$$K = \frac{12}{N(N+1)} \sum_{i=1}^g n_i \left(\bar{r}_i - \frac{N+1}{2} \right)^2$$

$$= \frac{12}{N(N+1)} \sum_{i=1}^g n_i \bar{r}_i^2 - 3(N-1)$$

Testet går till så att rankningvärdets variation mellan de olika grupperna jämförs. Eftersom K-värdet antar samma värde oberoende om rangordningen sker för det minsta värdet till det största eller tvärtom kan inte K-värdet anta negativt värde. Vid testerna om populationerna är identiska används fem procents signifikansnivå. Antar K-värdet ett högre än det kritiska värdet kan nollhypotesen förkastas.¹³⁶

3.9.3 Hypoteser

Utifrån debatten har vi kommit fram till de hypoteser vi avser använda i den statistiska undersökningen. Nedan följer vår forskningsfråga samt hypoteserna vi formulerat och även en förklaring till vald hypotes.

Har nedskrivning av goodwill ökat mellan 2008 och 2009 i och med den rådande lågkonjunkturen?

Hypotes 1: Nedskrivning av goodwill är större under 2009 än 2008.

Den bakomliggande orsaken till utformningen av ovanstående hypotes är det faktum att endast 37 av de 259 noterade bolagen i Sverige gjorde nedskrivningar under 2008 enligt en

¹³⁴ Körner & Wahlgren, 2006

¹³⁵ Körner & Wahlgren, 2006

¹³⁶ Körner & Wahlgren, 2006

undersökning gjord av Grant Thornton. Detta trots att det var lågkonjunktur och dessutom var det endast ett litet antal av dessa bolag som noterade att nedskrivningen berodde på lågkonjunkturen. Gauffin och Thörnsten tar i deras artikel även upp det faktum att företag måste börja acceptera nedskrivningar och se det som en nödvändighet.¹³⁷ Vi vill undersöka om de noterade bolagen under 2009 accepterat nedskrivningar och utfört dessa mer 2009 än 2008.

Hypotes 2: Det finns skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på bolagens storlek.

Denna hypotes avser att undersöka om företagsstorlek har någon påverkan på hur de agerar gällande nedskrivning av goodwill. Hypotesen att det finns skillnad i nedskrivning av goodwill beroende på företags storlek testas då författarna förmodar att det kan finnas skillnader i nedskrivning av goodwill kopplat till storleken. Detta antagande grundar sig på Hamberg, Paananen och Novaks studie från 2009 som visade att stora företag har större andel goodwill av totala tillgångar och därmed borde det föreligga högre risk för en nedskrivning. Samtidigt visar ovannämnda studie att bolag med stor andel goodwill inte vill skriva ner. Vi utgår därmed från att det finns skillnad i nedskrivning beroende på företagsstorlek. Kan skillnad beroende på företagets storlek påvisas kan det innebära att jämförbarheten mellan dessa bolag blivit försämrade och innebära ett direkt avvik från redovisningen kvalitativa egenskaper.

Hypotes 3: Det finns skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar.

Företag med liten andel goodwill skulle kanske inte påverkas så mycket av en nedskrivning och kan därmed skriva ned sin goodwill tillskillnad mot ett bolag som till största delen består av goodwill. En studie av Hamberg med flera visar att företag med större andel goodwill av totala tillgångar inte vill skriva ner goodwill då deras företag genom goodwillen värderas högre på aktiemarknaden. Dock borde risken för nedskrivning vara högre då ett företag har stor andel goodwill och detta ska därför testas med ovannämnda hypotes.

3.10 SPSS

Med hjälp av statistikprogrammet SPSS har författarna undersökt om det föreligger skillnader gällande nedskrivning av goodwill mellan åren 2008 och 2009. Det undersöktes även om det finns skillnader gällande nedskrivning av goodwill beroende av företagsstorlek samt andelen goodwill av totala tillgångar. Testerna genomfördes med en signifikansnivå på fem procent. För att nollhypotesen ska förkastas krävs det att p-värdet som SPSS ger understiger 0,05. Vid Hypotes 2 och Hypotes 3 testar vi om grupperna skiljer sig åt vilket även innebär att dessa hypoteser är tvåsidiga. Hypotes 1 är däremot ensidigt och p-värdet ska då halveras eftersom SPSS utgår från att testerna är tvåsidiga.¹³⁸

¹³⁷ Gauffin & Thörnsten, 2010

¹³⁸ Körner & Wahlgren 2006

3.11 Analys metod och källkritik

Reliabilitet handlar om tillförlitligheten i mätningar som man gör i en undersökning. Hög reliabilitet innebär att undersökningen leder fram till samma resultat oavsett vid vilken tidpunkt den genomförs eller vem som genomför den. Studiens sifferdata utgick från sekundärdata från årsredovisningar som finns tillgängliga för allmänheten därmed skulle samma undersökning kunna utföras även i efterhand när som helst och av vem som helst. Studiens reliabilitet anses därför hög dock kan reliabiliteten ha blivit försämrade av att författarna av misstag har använt sig av fel siffror.¹³⁹

Validitet innebär att man mäter det man avser att mäta.¹⁴⁰ Författarna anser att hypoteserna är uttryckta att undersöka det som undersökningen avser att undersöka. Det vilar dock fortfarande stort ansvar på författarna att tolka resultaten på ett riktigt sätt och att författarna inte förkastar en hypotes som inte ska förkastas eller tvärtom. Eftersom vi valt en signifikansnivå på fem procent är sannolikheten liten för att en hypotes förkastas som inte ska förkastas. Eftersom några företag uteslöts ur undersökningen på grund av valda avgränsningar kan det ha lett till att undersökningens resultat har försämrats. Även att ett flertal företag valt att inte skiva ned sina goodwillposter kan ha försämrade undersökningens tillförlitlighet då dessa variabler fick värdet noll.

Det är viktigt att ha ett kritiskt förhållningssätt för att kunna avgöra om en källa presenterar korrekt fakta.¹⁴¹ Det finns fyra olika kriterier som kan användas vid granskning av källor. Dessa är samtidskrav, tendenskritik, beroendekritik och äkthet. Med samtidskrav menas att informationen ska vara aktuell och att de källor uppgiftslämnaren angett ska ha uppkommit i nära anslutning till händelsen. Tendenskritik används för att ta reda på om uppgiftslämnaren haft ett eget intresse i ämnet. Beroendekritik innebär att man kontrollerar källors beroendeförhållanden och äkthet klargör hur vida källan är trovärdig eller inte.¹⁴²

Samtidskravet har vi tagit hänsyn till genom att ha valt aktuella debattartiklar som tar upp den problematik vi valt att studera. Vi har även haft i beaktande att använda vetenskapliga artiklar som är relativt gamla då äldre teorier satt sin prägel på dagens redovisning.

Vi har kontinuerligt granskat våra källor och använt oss av flera olika källor inom området som är oberoende av varandra. Genom att dessa källor styrker varandra ökar sannolikheten för att de fakta som använts är riktiga.¹⁴³

3.8 Källhänvisningar

För att referera till olika källor i uppsatsen har fotnoter används som källhänvisning. Fotnoten kan vara placerad antingen före meningens punkt eller efter meningens punkt. Då placeringen av fotnoten är före punkten åsyftar källhänvisningen endast på den aktuella meningen. Är placeringen av fotnoten efter meningens punkt syftar hela stycket alternativt all text efter föregående fotnot i samma stycke. Fullständig informationen om källorna som framgår i fotnoterna återfinns i källförteckningen då det i fotnoterna endast författarens namn, titel och år kommer att återges.

¹³⁹ Jacobsen, 2002

¹⁴⁰ Jacobsen, 2002

¹⁴¹ Patel & Davidsson 2003

¹⁴² Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2006

¹⁴³ Ejvegård, 2009

3.12 Sammanfattning av kapitlet

Detta kapitel inleds med en beskrivning av vald ansats, den deduktiva ansatsen då den lämpar sig bäst på vår studie då vi på förhand kommer att forma hypoteser som vi sedan förkastar eller godtar. Då vi ska undersöka ett stort antal årsredovisningar kommer vår metod att vara kvantitativ då denna metod kännetecknas just av att ett stort antal enheter undersöks.

Därefter beskrivs arbetsprocessen som bestod av att skaffa övergripande information om goodwill för att sedan undersöka företagen noterade på stockholmsbörsen. De företag som hade goodwill blev sedan vår population och utifrån dessa gjordes ett urval på 157 bolag. De data vi använt oss av, bland annat årsredovisningar, medför att vi använt oss av sekundärdata då sekundärdata är data som samlats in för andra ändamål. Vi har även använt vetenskapliga artiklar, debatt artiklar och litteratur.

Utifrån debatt artiklarna har vi haft möjligheten att sätta oss in i debatten kring ämnet och utforma hypoteser för att använda i den statistiska undersökningen. I den statistiska undersökningen används de icke parametriska testerna Mann - Whitney och Kruskal Wallis vilket passade vår undersökning då vår population inte är normal fördelad. Dessa test utfördes i SPSS och en signifikans nivå på 0,05 användes. Undersökningen anses ha hög reliabilitet då samma undersökning skulle kunna utföras igen. Validitet innebär att man mäter det man avsett mäta och våra hypoteser är uttryckta för att mäta det som avses mäta. I nästa kapitel presenteras den debatt utifrån vilken vi utformat våra hypoteser.

4 Debatt

Då ett fenomen uppstår och ett problem kring det uppmärksammas leder det till en insikt att nuvarande lösning inte uppfyller sitt syfte. En lösning på problemet kan innebära att människor genom debatt lyfter fram synpunkter som kan leda till en lösning av problemet (Jönsson 1991).

4.1 Tidig kritik

Bristerna kring de gällande redovisningsreglerna av goodwill omdebatterades redan 2004 av Torbjörn Isacson och Daniel Svensson, det vill säga innan IFRS infördes och vi upplevde problematiken med redovisningen av goodwill på nära håll. Peter Malmqvist stämde in i kritiken som 2004 riktades i och med införandet av IFRS regler och sättet som goodwillposten skulle värderas samt redovisas på. I artikeln ”Redovisningsförändring skapar börsbubbla” i DI från 2005 debatterar Malmqvist kring de nya regler kring goodwill hanteringen som skulle börja gälla för svenska företag i och med införande av IFRS.

Fram till 2005 buntades skillnaden mellan priset och det förvärvade bolagets tillgångar ihop till en enda goodwillpost. Efter införandet av IFRS anser de att det har blivit en modern soppсорtering bland goodwillposterna. Detta då tillgångar i goodwill posten ska indelas och tas upp enskilt i redovisningen. Har dessa tillgångar en begränsad livslängd ska de avskrivas mot resultatet. Har de däremot en obestämd livslängd ska de inte skrivas av. Restposten blir goodwill och denna post ska inte skrivas av utan nedskrivningsprövas. Detta medför att börsbolagen slipper skriva av goodwill idag men att avskrivningar på andra immateriella tillgångar däremot ökar.¹⁴⁴

4.2 Mer omständligt

Isaksson och Svensson tycker att goodwill avskrivningarna var förutsägbara och förenklade men att kraven på den kvarvarande goodwill posten i balansräkningen istället har ökat då den idag ska avspegla verkligt värde. Bolagen måste således få fram en nuvärdesberäkning som stödjer det redovisade värdet på goodwill och kan inte det redovisade värdet motiveras är en nedskrivning av goodwill nödvändig.

Fagerström och Lundh skriver att nedskrivning av goodwill kan medföra svårigheter då det kan vara svårt att på ett tillförlitligt sätt finna verkligt värde på goodwillen. Anledningen som de finner till detta är att goodwillen ofta består av rykte och kunskap, fenomen som är svårsmätta i ekonomiska termer vilket gör det svårt att värdera en eventuell nedgång.

Då det förvärvade goodwillvärdet ska nedskrivningsprövas årligen medför det att den ska separeras från den internt upparbetade goodwillen. De flesta, med IASB inkluderat, anser att det är i stort sett ogenomförbart vilket i sin tur medför att det är möjligt att ta med internt upparbetad goodwill i redovisningen.¹⁴⁵

4.3 Verkligt värde i lågkonjunktur

Marknadsvärdering av goodwill under lågkonjunktur har fått enorm kritik av flera forskare. Hanna Kjeaar debatterar och lyfter fram i en artikel i Balans varför verkligt värde inte fungerar i konjunkturedgång. Bland annat skriver hon att användandet av verkligt värde på en specifik tillgång blir svårt att fastställa då marknadsvärdet har rasat eller försvunnit från marknaden.

¹⁴⁴ Isacson & Svensson, 2004

¹⁴⁵ Lorentzon & Ekberg

Detta medför att den rättvisande bilden av bolagens finansiella rapporter och dess tillförlitlighet kan komma att minska och därmed påverka samt göra recessionen än värre. De flesta tillgångar har inte en identisk tillgång på en existerande marknad att grunda värdering på utan de flesta tillgångar värderas utifrån ett flertal beräkningsmodeller med åtskilliga antaganden.¹⁴⁶ Även Peter Malmqvist diskuterar och kritiserar användandet av marknadsvärdet. Han anser att marknadsvärdering är ett av huvudproblemen med IFRS.

Även Lorentzon och Ekberg tar upp det faktum att tillgångar ska värderas till verkligt värde och problematiken kring detta. De förklarar att det är en stor förändring i sig att använda verkligt värde och att det även medför att värdeförändringen ofta påverkar bolagets resultat och andra nyckeltal. Vidare förklarar de att problematiken kring värderingen av goodwill är att det ofta saknas en aktiv marknad för att styrka värdet.

Endast 37 av de 259 noterade bolagen i Sverige gjorde nedskrivningar under 2008 enligt en undersökning gjord av Grant Thornton. Detta trots att det var lågkonjunktur och dessutom var det endast ett litet antal av dessa bolag som noterade att nedskrivningen berodde på lågkonjunkturen.

4.4 Skyddsnät vid lågkonjunktur

I en lågkonjunktur kommer det att bli svårt att få fram verkliga värden. Marknadsvärden rör sig vanligtvis relativt långsamt vid värdetillväxt. Priserna kan däremot rasa när konjunkturen vänder nedåt. Dessutom ökar risken för subjektiva värden. Många styrelser och företagsledningar kommer att leta efter argument som talar för att det endast rör sig om en kortvarig nedgång som gör att man inte behöver ändra sina antaganden i beräkningsmodellerna.¹⁴⁷

Björn Gauffin och Anders Thörnsten konstaterar i sin artikel i balans nr 1/2010 att nedskrivningarna av goodwill i Sverige var avsevärt lägre än i de noterade bolagen i USA under 2008. Företagen i Sverige använde låg diskonteringsränta trots att riskpremien på aktiemarknaden ökat kraftigt i och med rådande lågkonjunktur. Låg diskonteringsränta medför vid värdering (nedskrivningstestet) att tillgångar får ett högre värde som i sin tur leder till att nedskrivningsbehovet minskar. Detta kan kopplas till de skyddsnät som Johansson tar upp och beskriver i sin artikel "Skyddsnät för nedskrivningar av goodwill" i Balans nr 4/2008. Frågan som därmed uppstår är hur mycket av nedskrivningarna som har skyddats genom de skyddsnät som reglerna skapar. Exempel på skyddsnät är att ju högre nivån är då nedskrivningstestet görs desto lägre blir risken för nedskrivning.

4.5 Påverkan på resultatet

En nedskrivning kan ge kraftiga konsekvenser på resultatet som blivit mer känsligt för utvecklingen i de köpta bolagen. Resultatet är även känsligt för räntehöjningar eftersom nuvärdet av de framtida kassaflödena stiger då räntan sjunker. Alltså kommer resultatet att bli mindre förutsägbart med IFRS och mer känsligt för vilka antaganden som används då goodwill posten värderas.¹⁴⁸ David Zaudy tar i sin artikel upp det faktum att bolag med stora goodwill poster kan komma att urholkas genom att de måste göra nedskrivningar och att goodwill idag är en tickande bomb.

¹⁴⁶ Kjaer 2008

¹⁴⁷ Kjaer 2008

¹⁴⁸ Isacson & Svenson, 2004

Lorentzon och Ekberg avslutar sin artikel med att berätta att bolags resultat blir påverkade av hur goodwill posten värderas och påverkar även nyckeltalen som bedömer ledningens arbete och värderingen av aktien. IFRS har alltså inte medfört att redovisningen blivit mer användbar för aktiesparare då balansräkningarna kan innehålla poster som innehåller tveksamma verkliga värden. Då bedömningen är en stor del av processen är det viktigt att revisorer ser till att IFRS inte missbrukas.¹⁴⁹

4.6 Incitament

Isacsson och Svensson skriver i sin artikel att då goodwillavskrivningar försvann så betydde det att företagen med stora goodwillposter kunde putsa upp sina vinster tack vare att de slapp goodwillavskrivningar. Detta påstående bekräftade även Peter Malmqvist i sin artikel från 2005. Även Hamberg, Paananen och Novak skriver i sin artikel att företag med stor andel goodwill av totala tillgångar inte gärna vill skriva ner sin goodwill.¹⁵⁰

I februari 2010 publicerade DI en artikel där Peter Malmqvist debatterar kring effekterna av att svenska företag och i synnerhet Swedbank är övervärderade och inte gör nedskrivningar. Han menar att Swedbanks beteende kring den uppenbara övervärderingen av dess tillgångar i Baltikum hotar Sveriges anseende på den internationella finansmarknaden. De internationella redovisningsreglerna, IFRS, som tillämpas av Swedbank övervakas av både EU och SEC (i USA) och USA kritiserar det faktum att bolagen kan tänja på reglerna, som Swedbank gjort genom att inte skriva ned de baltiska tillgångarna.¹⁵¹

Lorentzon och Ekberg förklarar i sin artikel att det är revisorernas plikt att kontrollera att goodwillen inte är övervärderad. De lyfter fram Gunnebo som exempel och anser att det är konstigt att revisorerna godkänt värdet på goodwill posten och inte tvingat bolaget att skriva ned den.

Wilke har funnit ett underligt samband vad gäller bolag med stor andel goodwill, nämligen att bolagen inte ser ett nedskrivningbehov trots en extremt svag lönsamhet. Skulle en slutsats dras ifrån detta skulle det innebära att alla förvärvade bolag går bra medan bristen ligger i det ursprungliga bolaget. Wilke förtydligar att fallet självklart inte är så utan att detta leder till en misstanke om att bolagen tänjer på begreppen så de inte behöver göra en nedskrivning och därmed undviker en försämring av resultatet. Även Wilke tar upp det faktum att revisorn har en viktig roll i detta.

”En stor andel goodwill och svag lönsamhet är en farlig kombination” – Björn Wilke

4.7 Redovisningens kvalitativa egenskaper

Då redovisningen är i kontinuerlig förändring så har förändringen blivit påskyndad då kravet på jämförbarhet mellan bolag i olika länder ökat på grund av globaliseringen. Införandet av IFRS har dock medfört en stor skillnad i hur goodwill ska redovisas¹⁵² och Marton diskuterar i sin artikel huruvida goodwill blivit mer eller mindre jämförbart efter införandet av IFRS.

Jan Marton (Balans nr 5 2009) diskuterar hur jämförbart goodwill är efter införandet av IFRS. Han förklarar vidare att goodwill posten är den post som är svårast att hantera. Som grund till den slutsatsen har han det faktum att företagen själva i sina årsredovisningar nämner detta

¹⁴⁹ Lorentzon & Ekberg 2007

¹⁵⁰ Hamberg, Paananen & Novak 2009

¹⁵¹ Peter Malmqvist 2010

¹⁵² Lorentzon & Ekberg 2007

bland väsentliga bedömningar och osäkerheter. En undersökning gjord vid Göteborgs universitet och Universitetet i Agder (Norge) visade att informationen i redovisningarna gällande goodwill blev mindre användbar för aktieinvestorer efter införandet av IFRS. Marton menar att det innebär att redovisningen inom goodwill området fått sämre kvalitet efter att IFRS infördes än hur det var innan införandet. Marton anser att detta är bekymmersamt och tror att problemet ligger i att redovisningen efter införandet av IFRS blivit mer princip och bedömningsbaserat om man jämför med tidigare svensk redovisning. Detta kan skapa problem när det är komplicerat att fastställa objektiva kriterier för när goodwill ska skrivas ned. Martons slutsats är därmed att övergången till princip och bedömningsbaserad redovisning inte är problemfri.

Det faktum att IAS tillåter redovisning till verkligt värde, istället för anskaffningsvärde, kan leda till avsteg från försiktighetsprincipen. Den komplexa och viktiga frågan som kvarstår är huruvida värderingen till verkligt värde kontra anskaffningsvärde ger en rättvisande bild. Fagerström och Lundh gör gällande i denna fråga att risken för godtycklig och subjektiv bedömning av det verkligt värde är stor vilket medför att det verkliga värdet inte kommer att avspegla en rättvisande bild av företaget. Även Kjaer diskuterar tillförlitligheten för värderings processer då faktum är att begreppet verkligt värde inte kan generaliseras utan är ett subjektivt värde eftersom olika företag gör på olika sätt. Verkligt värde för ett företag är inte liktydigt med verkligt värde för ett annat företag. Oavsett om det handlar om marknadsvärden eller företagsledningens prognoser så grundas dessa värden på förväntade kassaflöden. Kjaer påpekar att man bygger redovisningen på värden som inte finns!

Björn Wilke tar i sin artikel upp att de flesta nedskrivningsprövningar utgår från det rådande årets budget och några år framöver, det vill säga nuvärdesberäkning av framtida kassaflöden. Wilke tar även upp det faktum att det är svårt för en utomstående att bedöma om värderingen för goodwill är rimlig.

Eftersom IFRS inte är fullständig i vägledningen medför det att det blir ännu svårare att utföra värderingen. Det faktum att IFRS ger utrymme för subjektiva tolkningar kan leda till att tillämpning inte sker på samma sätt mellan bolag men företagen kan även leda till incitament för företagen då de utnyttjar situationen för att påvisa högre resultat och framstå som bättre än de egentligen är.¹⁵³

4.8 Acceptera nedskrivning av goodwill

Gauffin och Thörnsten som är verksamma vid Grant Thornton tar i sin artikel upp att både marknaden och bolagen på sikt måste börja acceptera att nedskrivningen av goodwill inte är ett tecken på katastrof hos bolagen utan en nödvändighet. Skrivs inte goodwill ned kan det på sikt medföra att den största delen av de noterade bolagens balansräkningar kommer att bestå till störst del av goodwill. Då subjektiva bedömningar om framtida kassaflöden används för att försvara goodwill posten medför det att en allt större del av de noterade bolagens koncernmässiga eget kapital baseras på subjektiva bedömningar om framtiden.¹⁵⁴

En undersökning utförd av PricewaterhouseCoopers visar att nedskrivningar i USA till väldigt liten del påverkat bolagens börskurser. Tidigare har debatten om goodwill och immateriella tillgångar till störst del handlat om ifall det är värdefullt att andra immateriella tillgångar identifieras, värderas och redovisas separat från goodwill. Skulle en separering mellan

¹⁵³ Lorentzon & Ekberg 2007

¹⁵⁴ Gauffin & Thörnsten 2010

goodwill och immateriella tillgångar, som är avskrivningsbara, inte ske skulle det medföra att tillväxten av goodwillposten är ännu större och bolagen skulle vara tvungna att rättfärdiga värdet varje år.¹⁵⁵ Införandet av IFRS har inte varit helt okomplicerat då förändringarna är omfattande och många länder är inblandade.¹⁵⁶

Nedan följer en tabell på de artiklar som vi använt i våran debatt

Författare	Årtal	Artikel	Tidskrift
Torbjörn Isacson & Daniel Svensson	2004	Goodwillpostens värde ska testas	Dagens Industri
Peter Malmqvist	2005	Redovisningsförändring skapar börsbubbla	Dagens Industri
Hanna Kjaer	2008	Verkligt värde fungerar inte i konjunktur nedgång	Balans nr 6-7
Jan Marton	2005	Nedskrivning av goodwill – hur jämförbart är det?	Balans nr 5
David Zaudy	2009	Bolag som hotas av nedskrivning	Veckans affärer
Sven-Erik Johansson	2008	Planenliga avskrivningar har ersatts av nedskrivningstest	Balans nr 4
Björn Gauffin & Anders Thörnsten	2010	Få nedskrivningar 2008 som en följd av finanskrisen	Balans nr 1
Peter Malmqvist	2010	Swedbanks övervärdering hotar Sveriges anseende	Dagens Industri
Fagerström & Lundh	2005	Internationella redovisnings regler (IAS) med ett svenskt perspektiv	Filosofiska fakulteten
Lorentzon & Ekberg	2007	Missbruk av goodwill en fråga för revisorerna	Aktiespararna
Björn Wilke	2007	Börsbolagen tänjer på gränserna	Dagens Industri
Hamberg, Paananen & Novak	2009	The adoption of IFRS: The effect of managerial discretion and stock market reactions	European Accounting Review, Forthcoming

4.9 Sammanfattning av kapitlet

Kapitlet inleds med en presentation om att redovisningsreglerna vilka gäller för goodwill idag fick kritik redan innan IFRS infördes och problematiken upplevdes på nära håll. Därefter förklaras att det faktum att företag idag inte ska göra årliga avskrivningar på goodwill idag utan att en nedskrivningsprövning ska göras varje år vilket medför att det blivit mer omständigt då företagen idag måste få fram en nuvärdesberäkning som kan motivera det redovisade goodwill värdet och är detta inte möjligt är en nedskrivning nödvändig. Det anses vara svårt att ta reda på det verkliga värdet på goodwill på ett tillförlitligt sätt och det anses även i stort sett ogenomförbart att separera den internt upparbetade goodwillen från den förvärvade goodwillen. Detta medför att det är möjligt att ta med den internt upparbetade goodwillen i redovisningen.

¹⁵⁵ Gauffin & Thörnsten 2010

¹⁵⁶ Lorentzon & Ekberg 2007

I detta kapitel påvisas även den kritik som värdering till verkligt värde i en lågkonjunktur fått. Tillgången anses svår att värdera då marknadsvärdet rasat eller att tillgången försvunnit från marknaden vilket bland annat medför att tillförlitligheten minskar. Sen tas även de skyddsnet som uppkommer vid en lågkonjunktur då företag letar efter argument att inte skriva ned värdet. Ett flertal företag använde exempelvis låg diskonteringsränta trots lågkonjunkturen och detta medför att tillgången får ett högre värde. Då en nedskrivning påverkar resultaträkningen negativt kan det finnas incitament att inte skriva ned goodwill hos företagen.

Sedan diskuteras även den del av debatten som rör de kvalitativa egenskaperna. Jämförbarheten anses ha försämrats och därmed bidragit till sämre kvalitet på redovisningen inom goodwillområdet efter införandet av IFRS. Även tillförlitligheten diskuteras då verkligt värde för ett företag inte behöver innebära verkligt värde för ett annat företag då subjektiva bedömningar görs. Kapitlet avslutas med att beskriva debatten gällande det faktum att både marknaden och bolagen borde börja acceptera nedskrivningar och inte se det som en katastrof. Skrivs goodwill inte ner kommer balansräkningarna till stor del bestå av goodwill och därmed subjektiva bedömningar av framtiden.

Debatten har gett oss större inblick i frågan kring nedskrivning av goodwill och bidragit till frågor vilka vi kommer att försöka svara på i vår undersökning i nästa kapitel.

5 Undersökning

5.1 Nedskrivning av goodwill 2008 och 2009

Populationen för den statistiska undersökningen bestod av 192 bolag som uppvisade goodwill i sina årsredovisningar under 2009. Urvalets avgränsning medförde att kvarvarande blev 157 bolag ur populationen som ingår i statistiska tester. Under 2009 gjorde 39 bolag av de 157 bolagen nedskrivning av goodwill. För 2008 var siffran för nedskrivning av goodwill 32 bolag av samma 157. Nedan följer en tabell för åren 2008 respektive 2009 på de bolag som har skrivit ned sin goodwill samt nedskrivningens storlek.

År 2009		
Företag	Nedskrivning i Mkr	Nedskrivningsandel av total goodwill
ASSA Abloy AB	64	0,314
Atlas Copco AB	16	0,193
Atrium Ljungberg AB	51,7	11,286
Beijer Alma AB	1,916	1,557
BioPhausia AB	0,896	1,952
Bure Equity AB	48,1	10,91
Cision AB	267,13	15,32
Cybercom Group Europe AB	280	22,752
Dagon AB	0,762	100
Duroc AB	52,2	60,91
Elanders AB	0,69	0,077
Elektronik Gruppen BK AB	17,278	28,002
Eniro AB	25	0,2
Feelgood Svenska AB	9,032	6,532
Gunnebo AB	105,6	8,824
Intoi AB	15,8	5,189
Jeeves Information System AB	2,523	15,17
LBI International AB	676	42,618
Ledstiernan AB	298,574	75,55
Lundin Petroleum AB	847,196	99,437
Modern Times Group MTG AB	3252	38,299
Morphic Technologies AB	114,677	99,822
Munters AB	5	0,537
Nordic Service Partners Holding AB	2,179	1,036
Peab AB	9	0,512
Precise Biometrics AB	4,931	100
Q-med AB	1,5	3,169
Rörvik Timber AB	6	4,688
Sandvik AB	154	1,364
SCANIA AB	2	0,154
Semcon AB	72	13,158
SEB	2969	21,518
Skanska AB	210	4,592
SWECO AB	12,8	1,607
Swedbank AB	11,91	7,192
Tele2 AB	526	4,914
TeliaSonera AB	4	0,005
Ticket Travel Group AB	20,963	10,996
TradeDoubler AB	150,339	27,399

Den gemensamma nedskrivningen för alla bolag som skrev ned sin goodwill under 2009 uppgick till 10308,7 miljoner svenska kronor vilket ger en medelnedskrivning på 264,3 miljoner och en procentuell medelnedskrivningsandel på 21,7 % av total goodwill.

År 2008

Företag	Nedskrivning i Mkr	Nedskrivningsandel av total goodwill
ACAP Invest AB	17,791	13,745
Aspiro AB	202,398	58,801
Atrium Ljungberg AB	26,2	5,408
Bilia AB	28	23,932
Biovitrium AB	34,318	57,523
Bure Equity AB	15,3	3,264
Cision AB	240,843	11,786
Elektronik Gruppen BK AB	5,48	0,909
Eniro AB	913	7,432
Global Health Partner AB	20	4,879
Intrum Justitia AB	60,7	3,102
Kinnevik, Investment AB	37	4,426
Kundsleden AB	3,6	1,829
Ledstiernan AB	0,984	1,092
Modern Times Group MTG AB	76	0,856
Morphic Technologies AB	65,039	36,15
NCC AB	32	1,774
Niscayah Group AB	490	17,909
Nordnet AB	4,163	2,81
NOVOTEK AB	0,945	2,633
Ortivus AB	19,93	28,518
PartnerTech AB	0,821	0,59
Phonera AB	6,605	15,603
Proffice AB	30	4,144
SAAB AB	103	2,909
SAS AB	12	1,325
SCANIA AB	13	0,985
SKF AB	40	1,266
SWECO AB	12,9	1,644
Swedbank AB	1403	7,498
Svenska Handelsbanken AB	12	0,184
Tele2 AB	1705	12,938

Den gemensamma nedskrivningen för alla bolag som skrev ned sin goodwill under 2008 uppgick till 5632 miljoner svenska kronor vilket ger en medelnedskrivning på 176 miljoner och en procentuell medelnedskrivningsandel på 10,6 % av total goodwill.

Nedan följer den statistiska undersökningen utifrån tidigare nämnda hypoteser. Testerna utgår från en signifikansnivå på 5 %.

5.1.1 Jämförelse i nedskrivningar mellan åren 2008 och 2009.

Hypotes0: Det föreligger ingen skillnad i nedskrivning av goodwill mellan 2008 och 2009.

Hypotes1: Nedskrivning av goodwill var större under 2009 än under 2008.

Ranks				
	År	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Nedskriv av TOT GW	År 2008	157	153,53	24104,00
	År 2009	157	161,47	25351,00
	Total	314		

Test Statistics ^a	
	Nedskriv av TOT GW
Mann-Whitney U	11701,000
Wilcoxon W	24104,000
Z	-1,058
Asymp. Sig. (2-tailed)	,290

a. Grouping Variable: År

Mann-Whitney testet visade att nedskrivningarna under 2009 fick rangtalet 161,47 och därmed randordnades högre än nedskrivningarna under 2008 som fick rangtalet 153,53. För att förkasta nollhypotesen och statistiskt säkerställa att det föreligger skillnad mellan de två åren krävs att p-värdet understiger signifikansnivån på 0,05. Detta test fick p-värdet 0,29 men då testet är ensidigt ska detta värde halveras vilket ger ett p-värde på 0,145. Det innebär att vi inte kan förkasta nollhypotesen och inte kan statistiskt säkerställa att nedskrivningarna var större under 2009.

5.1.2 Jämförelse mellan företagens storlek och nedskrivning

I

Hypotes0: Det finns inga skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på bolagens storlek.

Hypotes2: Det finns skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på bolagens storlek.

År 2009

Ranks		
storlek	N	Mean Rank
Nedskrivning % small	76	78,13
mid	45	77,96
large	36	82,15
Total	157	

	nedskrivning
Chi-Square	,391
df	2
Asymp. Sig.	,822

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: storlek

Kruskal-Wallis testet visade att de stora bolagen under år 2009 rangordnades högst med rangtalet 82,15 och de mellanstora bolagen lägst med rangtalet 77,96. Detta betyder att de stora bolagen skrev ner mest. Då p-värdet i testet är 0,822 överstiger det signifikansnivån på 0,05 och medför att det inte är statistiskt säkerställt. Därmed kan nollhypotesen inte förkastas då det inte finns någon signifikant skillnad vad det gäller nedskrivning av goodwill beroende på vilken storlek bolaget har.

År 2008

storlek	N	Mean Rank
Nedskrivning % small	76	76,93
mid	45	80,58
large	36	81,39
Total	157	

	nedskrivning
Chi-Square	,627
df	2
Asymp. Sig.	,731

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: storlek

Kruskal-Wallis testet visade att de stora bolagen även 2008 rangordnades högst med rangtalet 81,39 medan de små företagen till skillnad mot 2008 fick lägst rangtal med 76,93. Märkbart är att skillnaden mellan stora och mellanstora bolag är mindre 2008 jämfört med 2009 medan skillnaden mellan små och mellanstora bolag är mindre 2009. För att förkasta nollhypotesen och statistiskt säkerställa att det föreligger skillnad mellan de två åren krävs att p-värdet understiger signifikansnivån på 0,05. Detta test fick p-värdet 0,731 vilket innebär att vi inte kan förkasta nollhypotesen och kan därmed inte statistiskt säkerställa att nedskrivningarna berodde på företagsstorlek.

5.1.3 Jämförelse mellan andelen goodwill av totala tillgångar och nedskrivning

Hypotes0: Det finns inga skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar.

Hypotes3: Det finns skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar.

2009

Ranks			
	Andel GW av TOT	N	Mean Rank
Nedskriv av TOT GW	Från 0 till 15 %	65	78,58
	Från 16 till 30 %	45	75,91
	Från 31 till 45 %	34	72,41
	Från 46 till 60 %	9	104,78
	Från 61 till 75 %	4	118,63
	Total	157	

Test Statistics ^{a,b}	
	Nedskriv av TOT GW
Chi-Square	11,919
Df	4
Asymp. Sig.	,018

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable:

AndelGWavTOT

2008

Ranks			
	Andel GW av TOT	N	Mean Rank
Nedskriv av TOT GW	Från 0 till 15 %	72	81,92
	Från 16 till 30 %	37	78,19
	Från 31 till 45 %	35	70,00
	Från 46 till 60 %	11	78,91
	Från 61 till 75 %	2	147,00
	Total	157	

	NedskrivavTOTG W
Chi-Square	12,423
Df	4
Asymp. Sig.	,014

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable:

AndelGWavTOT

Dessa Kruskal-Wallis tester visar båda två att de bolag med 61-75 % goodwill av totala tillgångar skrev ner mer än bolag med mindre andel goodwill av totala tillgångar under både 2008 och 2009. Testerna visade även att bolag med 31-45 % goodwill av totala tillgångar var de som skrev ner goodwill minst under både 2008 och 2009. De bolag med 61-75 % goodwill hade under 2009 rangtalet 118,63 och de bolag med 31-45 % goodwill hade under 2009 rangtalet 72,41. Motsvarande rangtal var under 2008, 147 respektive 70. Då p-värdet för både 2009 och 2008 är 0,018 respektive 0,014 medför det att testet är statistiskt säkerställt. Nollhypotesen kan förkastas och mothypotesen bevisar statistiskt att det föreligger signifikant skillnad vad det gäller nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar.

5.2 Undersökningsanalys

5.2.1 Hypotes 1

Uppsatsens första hypotes gällande att nedskrivningarna var större år 2009 än under 2008 kan inte förkastas då det inte föreligger någon signifikant skillnad mellan nedskrivningar under åren 2008 och 2009. Tidigare gjorda studier har visat att ett flertal företag på stockholmsbörsen inte skrev ned sin goodwill under 2008 trots rådande lågkonjunktur. Detta påstående kan även appliceras på 2009 års goodwill nedskrivningar, då testerna inte visade någon signifikant skillnad på nedskrivningar mellan åren 2008 och 2009. Anledningen till detta kan vara att det trots lågkonjunkturen inte föreligger någon motivering för nedskrivning av goodwill. Även om det verkliga värdet på goodwill har minskat så kan det redovisade värdet fortfarande vara lägre än det verkliga värdet.

En ytterligare anledning till att så få bolag skrev ned under 2008 kan även vara det faktum att det passerat så pass kort tid sen konjunktturnedgången. Detta kan även gälla för 2009 då det fortfarande inte gått så lång tid. Trots att det möjligtvis funnits nedskrivningsbehov av goodwill kan den bakomliggande orsaken till att en nedskrivning ännu inte ägt rum bero på att det kan ta 3-4 år innan tidpunkten för nedskrivning äger rum.¹⁵⁷ Är fallet som ovan nämnt betyder det att företagsledningen efter införandet av IFRS fått större utrymme vid goodwill postens hantering genom att subjektiva bedömningar används.

Anledningen till att företagsledningen väljer att vänta med nedskrivningen av goodwill kan vara att nedskrivna goodwill aldrig får återföras och företagsledningen inte vill uppvisa ett

¹⁵⁷ Hayn & Hughes 2006

sämre resultat under en redan dåligt period. En nedskrivning av goodwill påverkar resultatet negativt. Då många företag innehar stora goodwillposter skulle en nedskrivning av goodwill medföra stora fluktuationer i resultatet. Att företagen under lågkonjunktur tvingas skriva ned goodwill som de under högkonjunkturen byggt upp leder till att volatiliteten för företagens resultat ökar vilket i sin tur skulle innebära att vinster är högre under högkonjunktur och betydligt sämre under lågkonjunktur.

Ännu ett incitament att vänta med nedskrivning av goodwill kan vara företagsledningens ovilja att överhuvudtaget skriva ned goodwill. Det har påvisats att beslutsfattare kan vara motvilliga att skriva ned den goodwill som de har varit inblandade i och förvärvat vid tidigare tillfälle.¹⁵⁸ Tillämpningen av IAS 36 kan ha medfört att företagen försöker undvika nedskrivningar av goodwill vilket i sin tur medför att goodwillposterna blir allt större.

5.2.2 Hypotes 2

Uppsatsen andra hypotes gällande att det finns skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på bolagens storlek, kan inte testet statistiskt säkerställas då båda testernas signifikansnivå översteg 0,05. I testerna var det de stora företagen som fick högst rangtal både år 2008 och 2009. Detta kan tolkas som att de stora företagen skriver ned mer goodwill än små och medelstora företag. En orsak till att resultat visar att stora bolag skrev ner mer goodwill kan vara att det var ett stort antal bolag som inte gjorde någon nedskrivning under åren 2008 och 2009 vilket medförde att det blev en stor grupp företag som fick en nolla i testet rörande företagens goodwillnedskrivning vilket i sin tur kan försämra testets tillförlitlighet. Därmed kan inga slutsatser angående jämförbarhet dras utifrån detta test. Resultatet går även emot Hamberg, Paananen & Novaks påstående att stora bolag är mindre benägna att skriva ned sin goodwill.¹⁵⁹

5.2.3 Hypotes 3

Den tredje hypotesen löd att det finns skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar. För att undersöka detta påstående gjorde vi ett Kruskal-Wallis test för vardera av åren 2008 och 2009. Testerna visade att företag med stor andel goodwill av totala tillgångar skrev ner mer än bolag med liten andel goodwill. De bolag med en goodwill andel av totala tillgångar från 61 % och uppåt var de bolag som skrev ned mest medan bolag som hade en goodwill andel på 31-45 % var de som gjorde minst nedskrivningar. Då testerna för bägge åren hade ett p-värde under 0,05 medför det att nollhypotesen förkastas och mothypotesen godtas. Det föreligger därmed signifikant skillnad vad gäller nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar.

Resultatet av testet var något överraskande då bolag med stor andel goodwill av totala tillgångar enligt Hamberg et al inte är villiga att skriva ner sin goodwill. Då nedskrivningar påverkar resultatet negativt och på så sätt kan urholka ett företags värde om företaget har stora goodwillposter i förhållande till tillgångarna väntade vi oss ett annorlunda resultat. Våra förväntningar var att de bolag med mindre andel goodwill skulle ha skrivit ner mer då deras resultat inte hade gett lika stora effekter. Däremot torde risken för nedskrivning vara större då goodwillposterna är stora och därav resultatet av testet. Tillförlitligheten för detta resultat kan dock ifrågasättas då det endast var 2 respektive 4 bolag för åren 2008 respektive 2009 som tillhörde gruppen med störst andel goodwill. Anmärkningsvärt för båda testerna är dock att

¹⁵⁸ Hamberg, Paananen & Novak 2009

¹⁵⁹ Hamberg, Paananen & Novak 2009

företagen med en goodwill andel mellan 31-45 % av totala tillgångar gjorde minst nedskrivningar bägge åren.

5.3 Sammanfattning av kapitlet

I detta kapitel undersöks urvalet på 157 bolag utifrån tre stycken hypoteser. Den första hypotesen lyder: *Nedskrivning av goodwill var större under 2009 än under 2008* och för att undersöka denna hypotes användes Mann-Whitney testet. År 2009 fick ett högre rangtal jämfört med 2008 men denna hypotes kan inte statistiskt säkerställas då p-värdet inte understeg signifikansnivån på 0,05. Den andra hypotesen lyder: *Det finns skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på bolagens storlek* och för att undersöka denna hypotes användes Kruskal Wallis test. De stora bolagen fick bägge åren störst rangtal men då p-värdet inte understeg signifikansnivån kan inte denna hypotes statistiskt säkerställas. Den tredje hypotesen lyder: *Det finns skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar* och Kruskal Wallis test användes även till denna hypotes. Resultatet av detta test är att de bolag med störst andel goodwill av totala tillgångar bägge åren var de bolag som skrev ner goodwill mest och denna hypotes kan statistiskt säkerställas då p-värdet understiger signifikansnivån och det därmed föreligger signifikant skillnad. Kapitlet avslutas med en analys kring testerna och närmare förklaringar av resultaten. I nästa kapitel redogörs för uppsatsens slutsatser.

6 Slutdiskussion

I detta kapitel kommer vi att redogöra för våra slutsatser samt besvara forskningsfrågan och föra en diskussion kring intressanta områden som identifierats i undersökningen. Kapitlet avslutas med förslag på fortsatt forskning.

6.1 Återkoppling till uppsatsen syfte

Syftet med uppsatsen har varit att undersöka om bolag som är noterade på svenska börsen i och med den rådande lågkonjunkturen har gjort större nedskrivningar av goodwill under 2009 än 2008 i enlighet med IAS 36. Vi har även undersökt samband mellan företagens goodwillnedskrivningar beroende på de två olika faktorer, nämligen företagsstorlek och andelen goodwill av totala tillgångar. Uppsatsen syfte uppfylls genom att forskningsfrågan besvaras med tidigare redovisad empiri.

6.2 Forskningsfrågan besvaras

Nedan återges forskningsfrågan samt de svar som vi kommit fram till under uppsatsen gång:

Har goodwillnedskrivningarna på de noterade företagen på Stockholmsbörsen varit större under 2009 i jämförelse med 2008?

Under 2009 skrev 39 av 157 företag ner sin goodwill jämfört med 32 av 157 för 2008. Både nedskrivningsbeloppet och den genomsnittliga goodwillnedskrivningen var högre för 2009. Senare genomförda Mann-Whitney testet visade att 2009 fick ett högre rangtal men dock kunde inte en signifikant skillnad mellan åren 2008 och 2009 påvisas och hypotesen statistiskt säkerställas. Det betyder att skillnaden mellan åren inte var tillräckligt stor för att kunna medföra en statistiskt signifikant skillnad. Detta medför att nollhypotesen inte kan förkastas och resultatet för denna studie innebär att skillnaden vad det gäller nedskrivning av goodwill inte var större under 2009 jämfört med 2008. Resultatet går emot vad vi antog från början borde ha varit fallet då goodwill ska nedskrivningsprövas varje år och då värderas till verkligt värde. I och med att det är lågkonjunktur borde det verkliga värdet ha minskat och på så sätt bidragit till nedskrivningar i enlighet med IAS 36. En korrigering av det verkliga värdet skulle därmed behöva äga rum då det är lågkonjunktur.

Avskaffandet av värdering enligt det historiska anskaffningsvärdet och övergången till verkligt värde har lett till många frågeställningar. Starkt ifrågasatt är verkliga värdets tillförlitlighet. Informationen i de finansiella rapporterna ska vara både relevant och tillförlitlig. Verkligt värde metoden har kritiserats för att inte vara tillförlitlig av ett flertal motståndare. Tillförlitligheten anses sjunka så fort subjektiva bedömningar ingår i värderingen och ligger till grund för verkligt värde. Detta fenomen blir än mer påtagligt vid en lågkonjunktur då företagsledningen är pressade och letar argument för att slippa skriva ner sin goodwill och vill tro att nedgången är kortvarig.

Marknaden och företagen borde acceptera nedskrivningar och se dem som en nödvändighet istället för katastrof. IASB:s föreställningsram med de kvalitativa egenskaperna ska säkerställa att informationen i de finansiella rapporterna blir användbar för användarna. Hanteringen av goodwillposten påverkar användarna av de finansiella rapporterna, är inte informationen tillförlitlig kommer användarna att tappa förtroende för den finansiella informationen.

Vad det gäller sambandet mellan företagsstorlek och nedskrivning av goodwill rangordnades de stora företagen högst både 2008 och 2009. Detta är i enlighet med vad vi först förmodade då dessa företag anses ha störst goodwillposter. Trots att resultatet för de båda åren visar på att stora bolag har gjort mest nedskrivningar kan inte heller detta resultat säkerställas statistiskt. Undersökningens resultat kan därmed inte fastställa att det finns samband mellan nedskrivning av goodwill och företagen storlek.

Skillnader i nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar jämfördes och testerna visade att företag med stor andel goodwill av totala tillgångar skrev ner mer än bolag med liten andel goodwill. Då testerna för bägge åren hade ett p-värde under 0,05 medför det att nollhypotesen förkastas och mothypotesen godtas. Därmed föreligger det signifikant skillnad vad gäller nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av totala tillgångar.

Består företagets tillgångar till stor del av goodwill kan företagets värde vid en nedskrivning urholkas eftersom nedskrivningar påverkar resultatet negativt. Med detta påstående som grund väntade vi oss ett annorlunda resultat. Våra förväntningar var att de bolag med mindre andel goodwill skulle ha skrivit ner mer då deras resultat inte hade fått lika stora effekter. Däremot torde risken för nedskrivning vara större då goodwillposterna är stora och därav resultatet av testet. Tillförlitligheten för detta resultat kan dock ifrågasättas då det endast var 2 respektive 4 bolag för åren 2008 respektive 2009 som tillhörde gruppen med störst andel goodwill.

6.3 Studiens teoretiska bidrag

Vår empiri och den offentliga debatten kring ämnet visar att verkligt värde metoden inte kan ses som helt tillförlitlig vid en lågkonjunktur då företag har möjlighet att påverka värdet i önskad riktning. Vår slutsats är att en offentlig debatt bör föras kring ämnet för att få upp den allmänna kunskapen och kunna lösa de brister som finns kring verkligt värde. Genom att den offentliga debatten lyfter fram svagheter inom olika områden och får fram olika ståndpunkter hjälper den till att lösa problem som exempelvis otydliga standarder. Precis som Puxty och Jönsson lyfter fram i sina artiklar är debatten en nödvändighet i samhället.¹⁶⁰ Puxty anser att samhället har en viktig roll vid reglering av redovisningen i flera länder. I dessa länder har föreningar genom sin expertis kunnat påverka regleringen av redovisningen genom att styra debatten till marknaden eller staten, beroende på vart makten finns. Puxty ser föreningar som en symbol för samhället och en faktor som kan påverka redovisningen.¹⁶¹ Även Jönsson lyfter fram att legitimerade föreningar är bäst lämpade att hålla i den offentliga debatten.¹⁶²

I figuren nedan visas de grundsatser som regleringen bygger på nämligen, staten, samhället och marknaden och kontradiktioner mellan dem. Den form där staten har ett stort inflytande på hur redovisningen utformas benämns legalism medan liberalism innebär att marknaden haft störst inflytande på utformningen. Då samhället med sina föreningar bidrar med expertkunskap till marknaden benämns kombinationen associatism.¹⁶³ Kombinationen mellan samhället och staten kallas korporatism¹⁶⁴ och är den form som Sverige tidigare tillämpat då staten med redovisningsrådet som den förlängde armen utformat redovisningen. Då IFRS har blivit mer implicerad i det svenska redovisningssystemet har även en övergång mot

¹⁶⁰ Puxty et al 1987; Jönsson 1991

¹⁶¹ Puxty et al 1987

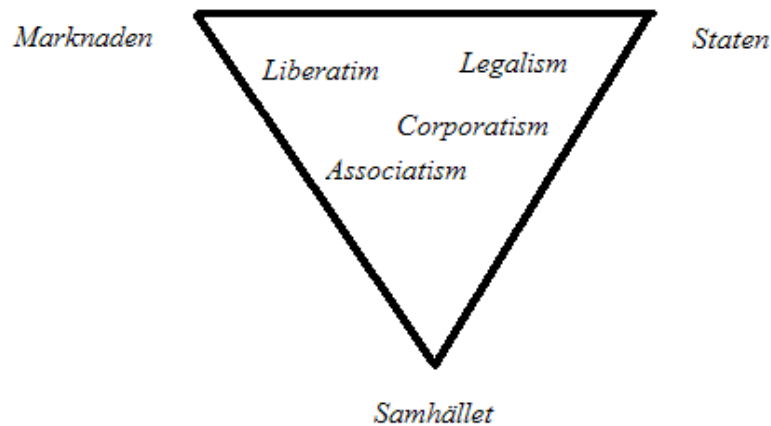
¹⁶² Jönsson 1991

¹⁶³ Puxty et al 1987

¹⁶⁴ Puxty et al 1987

anglosaxisk redovisningstradition uppkommit.¹⁶⁵ Den anglosaxiska traditionen har marknads behov i fokus¹⁶⁶ och detta innebär att grundsatsen samhället i Pyxtys teori går mot marknaden och därmed rör sig svenska föreningar mer mot kombinationen associatism. Uppsatsens bidrag är att en offentlig debatt är nödvändig för att redovisningen ska kunna utvecklas och förbättras genom att föreningar driver debatter.

Figur 1

Puxty et al 1987 sid 283: Strategies of regulation situated in relation to dominant models of social order

6.4 Reflektioner över studiens slutsatser

Redovisningen som område har utvecklats och förbättrats under 1900-talet men fortfarande kan vi se att det kvarstår en hel del innan redovisningen blir fullständig och helt objektiv. Tillförlitlighet är en av de viktigaste grundpelarna som de finansiella marknaderna bygger på då investerare behöver ha tillgång till tillförlitlig information för att de ska kunna känna säkerhet i de investeringar som görs. Frågan som denna uppsats väcker är om redovisning av goodwill som sker enligt värdering till verkligt värde tillgodoser intressenternas behov. Den information som investerare får i de finansiella rapporterna gällande goodwill är idag till stor del grundad på subjektiva bedömningar vilket leder till att verkligt värde kanske inte blir så verkligt, detta fenomen blir än mer uppenbart under lågkonjunktur. Därför måste kanske investerare värdera företagets marknadsvärderade tillgångar och skulder utifrån andra icke angivna perspektiv. Frågan som därmed väcks är om tillförlitligheten är tillräcklig utifrån de standarder som IFRS tillämpar vid redovisning av goodwill. Den här uppsatsen bygger på kvantitativ data som inhämtats efter granskningar av årsredovisningar. Hade upplägget varit kvalitativt och byggt på intervjuer hade uppsatsen fått mera djup då vi kunnat komma djupare in på ämnet med ett fåtal respondenter. Genom intervjuer skulle undersökningen kommit närmare den finansiella sektorn och få en mer direkt bild av analytikernas åsikter kring redovisningen av goodwill. Men då vårt syfte var att få en bättre överblick över situationen och statistiskt säkerställa om det förekom skillnader gällande nedskrivning av goodwill på företag noterade på Stockholmsbörsen under 2008 och 2009 lämpade sig den kvantitativa metoden bäst.

¹⁶⁵ Smith 2006

¹⁶⁶ Marton et al 2006

På grund av utgivningsåret gällande vissa artiklar kan dessa tyckas vara gamla och därmed oaktuella men då dessa artiklar förklarar viktiga teorier som fortfarande är aktuella vid utvecklingen av redovisning anser vi att de uppfyller en viktig funktion.

6.5 Förslag till fortsatt forskning

Eftersom denna uppsats har ifrågasatt det verkliga värdet och akilleshälen kring den subjektiva bedömningen har det lyfts fram fenomen kring redovisningen av goodwill som behöver diskuteras och debatteras. Därför skulle det vara givande och intressant att intervjua revisorer, värderingsexperter och andra redovisningsexperter som kan ge en klar bild av hur redovisning av goodwill sker i praktiken samt på vilka teorier de agerar som de gör. Som ett komplement till den tidigare nämnda undersökningen skulle man även kunna undersöka hur investerare agerar på den information goodwill som företagen lämnar ut i sina årsredovisningar.

En undersökning om förändringen av goodwillen över tiden vore fruktbar då företag efter införandet av IFRS inte längre gör avskrivningar utan nedskrivningsprövningar görs. Därmed vore det intressant att se om andelen goodwill ökat efter införandet av IFRS. Detta skulle även kunna kopplas till hur investerare agerar på information som företagen ger ut.

Ett annat förslag som det skulle vara intressant att göra en studie i är att undersöka om det föreligger en fördröjning gällande nedskrivningar av goodwill, och hur lång tid efter nedgången nedskrivningen äger rum då tidigare forskning visat att nedskrivning sker med en viss fördröjning.

Det skulle även vara intressant och givande att utföra en liknande undersökning som denna fast mellan 2009 och 2010 för att se om några skillnader ägt rum. Detta skulle kunna kombineras med att se om skillnaden i nedskrivning av goodwill är stor mellan Sverige och andra länder exempelvis USA då det påvisat stora differenser under 2008.

Genom dessa förslag skulle den offentliga debatten fortgå och därmed skulle vi komma närmare en möjlig lösning till problemen som finns kring värderingen enligt verkligt värde samt redovisningen av goodwill.

Referenslista

Böcker

Artsberg, K. (2003). *Redovisningsteori: -policy och -praxis*. **Malmö:Liber ekonomi**

Bjerke, Björn & Arbnor, Ingeman (1994). *Företagsekonomisk metodlära*, **Lund: Studentlitteratur**

Bryman, A, Bell E, (2005) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, **Liber ekonomi: Malmö**

Edenhammar, Hans och Thorell Per (2005); *Företagens redovisning*, **Iustus förlag**

Ejvegård, R, (2003) *Vetenskaplig metod*, **Lund: Studentlitteratur**

Eriksson L, Wiedersheim-Paul F, (2006) *Att utreda, forska och rapportera*. **Liber**

Fagerström, A och Lundh, S (2005) *Internationella Redovisnings regler (IAS) med ett svenskt perspektiv*. **Linköping: Filosofiska fakulteten**

Hendriksen, E. S, van Breda M. F (1992) *Accounting Theory* **McGraw-Hill co, Boston**

Jacobsen D I. (2002) *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*.**Lund: Studentlitteratur**

Körner S, Wahlgren L, (2006) *Statistisk dataanalys*, **Lund: Studentlitteratur**

Lee, J.C Lee & A.C Lee (1999) *Statistics for business and financial economics*

Lönnqvist R (2006). *Årsredovisnings i aktiebolag och koncerner*. **Polen: Pozkal**

Marton, J, Falkman, P, Lumsden, M, Pettersson, A K och Rimmel, G (2008), *IFRS - I teori och praktik*, **Bonnier**.

Patel, Runa & Davidsson, Bo. (1994). *Forskningsmetodikens grunder - Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. **Lund: Studentlitteratur**

Riahi-Belkaoui A.(2004). *Accounting Theory*.**London:Thomson**

Smith, Dag (2006). *Redovisningens språk*. **Uppsala: Studentlitteratur**

Regelverk.

FAR SRS (2009), *Samlingsvolymen 2009, del 1*. **Stockholm: FAR SRS Förlag AB**

FAR SRS (2009), *Internationell redovisningsstandard i Sverige IAS/IFRS 2009* **Stockholm: FAR SRS Förlag AB**

Elektroniska dokument

Internationell redovisning i svenska företag. SOU 2003:71.

Utgiven:2003. Justitiedepartementet Betänkande av IAS-utredningen

Samtliga årsredovisningar för bolag noterade på Stockholmsbörsen under 2009

Artiklar

Barlev, B. & Haddad, J. (2003). *Fair value accounting and the management of the firm. Critical Perspectives on Accounting*,nr 14 s383-415.

Barth, M., Beaver, W., & Landsman, W. (2001). *The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view. Journal of Accounting and Economics*,nr 31 s77-104.

Berger, A., King, K. & O'Brien, J. (1991). *The limitations of market value accounting and a more realistic alternative. Journal of Banking & Finance*,nr 15 s753-783.

Buisman, J.(2007) *Blir IFRS globalt redovisningsspråk?*, **Balans** nr 4

Callao S, Ferrer C, Jarne J, J.A. Lainez (2009) *The impact of IFRS on the European Union: Is it related to the accounting tradition of the countries?* **Journal of Applied Accounting Research**

Chambers (1994) *Historical cost – tale of a false creed*, **Accounting horizons**, Volume 8, number 1

Ekberg, Mats & Lorentzon, Johan (2007). *Missbruk av goodwill en fråga för revisorerna. Aktiespararna*. Tillgänglig: <<http://www.aktiespararna.se/artiklar/Reportage/Missbruk-av-goodwill--en-fraga-forrevisorerna/>

Espahbodi, H., Espahbodi, P., Rezaee, Z., & Theranian, H. (2002). *Stock price reaction and value relevance of recognition versus disclosure: the case of stock-based competition. Journal of Accounting and Economics*,nr 33 s343-373.

Gauffin B, Thörnsten A (2010), *Låga nedskrivningar av goodwill i svenska noterade bolag i finanskrisens spår*, **Grant Thornton pressmeddelande**.
Tillgänglig: <http://www.grantthornton.se/Press/Pressmeddelanden/Ny-studie-visar-Laga-nedskrivningar-av-goodwill-i-svenska-noterade-bolag-i-finanskrisens-spar/>

Hamberg M, Paananen M and Novak J (2010) *The Adoption of IFRS 3: The Effects of Managerial Discretion and Stock Market Reactions*, **European Accounting Review**

Hayn & Hughes (2006), *Leading Indicators of Goodwill Impairment*, **Journal of Accounting, Auditing and Finance**, Forthcoming

Holthausen, R. & Watts, R. (2001). *The relevance of the value-relevance literature for financial accounting standard setting. Journal of Accounting & Economics*,nr 31 s3-75.

Johansson Sven-Erik (2008). *Planenliga avskrivningar har ersatts av nedskrivningstest*. **Balans** nr 4

Jönsson, S (1991) *Role making for accounting while the state is Watching*.**Accounting, Organisation and Society**, vol. 16, No.5/6, 1991, pp 521-546

Khurana, I. & Kim, M. (2003). *Relative value relevance of historical cost vs. fair value: Evidence from bank holding companies*. **Journal of Accounting and Public Policy**, nr 22 s19-42

Kjear Hanna (2008), *Verkligt värde fungerar inte i konjunkturedgång!* **Balans** nr 6-7

Langendijk H, Swagerman D, and Verhoog, (2003) *Is Fair Value Fair?*. **John Wiley & Sons**

Malmqvist P (2010), *Swedbanks övervärdering hotar Sveriges anseende*, **Dagens industri**

Malmqvist, P (2005), *Redovisningsförändring skapar börsbubbla*, **Dagens industri**

Marton, J ((2005), *Nedskrivning av goodwill - hur jämförbart är det?* **Balans** nr 5

Nilsson (2005), *Underskatta inte problemen med verkligt värde*, **Dagens Industri**

Perry J, Nölke A (2006), *The political economy of international accounting standards*, **Review of International Political Economy**, 13 (4), pp. 559–586

Prech (2007), *Förenklingar – är lätt att saga men svårt att göra*, **Balans** nr 8-9

Precht (2007). *Är IFRS en tickande bomb?* **Balans**, nr 10, 2007.
Tillgänglig: FAR Komplet.

Puxty, A.G., Willmott H. C., Cooper D. J., Lowe T (1987) *Modes of regulation in advanced capitalism locating accountancy in four countries*. **Accounting, Organization and Society**, vol 12, No 3, pp 273-291

Richard, J. (2005). *The concept of fair value in French and German accounting regulations from 1673 to 1914 and its consequences for the interpretation of the stages of development of capitalist accounting*. **Critical Perspectives on Accounting**, nr 16 s825-850.

Rosén Hans (2008), *Så funkar finanskrisen*, **Dagens nyheter**
Tillgänglig: <http://www.dn.se/ekonomi/sa-funkar-finanskrisen-1.656631>

Smith Malcolm (1996), *Qualitative characteristics in accounting disclosures: a desirability trade-off*. **Managerial Auditing Journal**

Streeck W, Schmitter P. C. (1985) *Community, market, state – and associations? The prospective contribution of interest governance to social order*. **European Sociological Review**, vol 1 No. 2, pp 119-138

Svensson, Daniel & Isacson, Torbjörn (2004). *Goodwillpostens värde skall testas*. **Dagens Industri**, 5 juli.

Toppe-Shortridge, Schroeder, Wagoner (2006) *Fair-Value Accounting*, **Accounting & Auditing**

Von Platen, M (2004) *Redovisning – Nya regler missar målet*, **Affärsvärlden**

Willmott H. C., Puxty A. G., Robson K., Cooper D. J Lowe A. E., (1992) *Regulation of accountancy and accountants: A comparative analysis of accounting for research and development in four advanced capitalist Countries* *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, vol 5, No. 2, pp 32-56

Wilke B, (2007). *Missbruk av goodwill en fråga för revisorerna*. **Aktiespararna**

Zaudy David (2009) *Bolagen som hotas av nedskrivning*. **Veckans affärer**

Tillgänglig: <http://www.va.se/nyheter/2009/04/23/goodwill-en-tickande-bomb/>

Bilagor

Bilaga 1

2009

Företag	Storlek	Nedskrivning av goodwill i % av total goodwill	Andel GW av TOT
AarhusKarlshamn AB	MID	0,000%	7,659%
AcadeMedia AB	SMALL	0,000%	52,270%
Acando AB	SMALL	0,000%	44,356%
ACAP Invest AB	SMALL	0,000%	25,302%
AddNode AB	SMALL	0,000%	44,973%
Alfa Laval AB	LARGE	0,000%	23,441%
Anoto Group AB	SMALL	0,000%	53,825%
Aspiro AB	SMALL	0,000%	35,123%
ASSA ABLOY AB	LARGE	0,314%	47,788%
Atlas Copco AB	LARGE	0,193%	12,181%
Atrium Ljungberg AB	MID	11,281%	2,305%
Avanza Bank Holding AB	MID	0,000%	0,094%
Axfood AB	LARGE	0,000%	21,455%
BE Group AB	MID	0,000%	25,767%
Beijer AB	MID	0,000%	20,503%
Beijer Alma AB	MID	1,557%	8,840%
Beijer Electronics AB	SMALL	0,000%	26,002%
Betsson AB	MID	0,000%	20,429%
Bilia AB	SMALL	0,000%	1,950%
Biolin Scientific AB	SMALL	0,000%	34,049%
BioPhausia AB	SMALL	1,952%	4,138%
Biotage AB	SMALL	0,000%	38,591%
Biovitrum AB	MID	0,000%	0,903%
Björn Borg AB	MID	0,000%	2,306%
Boliden AB	LARGE	0,000%	10,007%
Bong Ljungdahl AB	SMALL	0,000%	24,599%
BTS Group AB	SMALL	0,000%	34,256%
Bure Equity AB	MID	10,910%	20,025%
Cardo AB	MID	0,000%	16,273%
Cision AB	SMALL	15,320%	71,651%
Connecta AB	SMALL	0,000%	16,805%
Consilium AB	SMALL	0,000%	4,436%
Cybercom Group Europe AB	SMALL	22,752%	61,061%
Dagon AB	SMALL	100,000%	0,015%
DORO AB	SMALL	0,000%	4,103%
Duni AB	MID	0,000%	34,365%
Duroc AB	SMALL	60,910%	23,345%
Elanders AB	SMALL	0,077%	42,356%
Electrolux, AB	LARGE	0,000%	3,128%
ElektronikGruppen BK AB	SMALL	28,002%	16,203%
Elos AB	SMALL	0,000%	7,981%
Enea AB	SMALL	0,000%	27,875%
Eniro AB	MID	0,206%	70,355%
Ericsson, Telefonab. L M	LARGE	0,000%	10,146%
Fagerhult, AB	MID	0,000%	22,716%
Feelgood Svenska AB	SMALL	6,532%	38,598%

Fenix Outdoor AB	SMALL	0,000%	6,752%
Getinge AB	LARGE	0,000%	37,823%
Geveko, AB	SMALL	0,000%	5,614%
Global Health Partner AB	SMALL	0,000%	51,552%
Gunnebo AB	MID	8,824%	26,943%
Hakon Invest AB	LARGE	0,000%	6,255%
Haldex AB	MID	0,000%	18,932%
Hennes & Mauritz AB, H & M	LARGE	0,000%	0,780%
Hexagon AB	LARGE	0,000%	40,887%
HEXPOL AB	MID	0,000%	44,046%
HiQ International AB	MID	0,000%	41,661%
HL Display AB	SMALL	0,000%	18,585%
HMS Networks AB	SMALL	0,000%	69,676%
HQ AB	MID	0,000%	1,768%
Husqvarna AB	LARGE	0,000%	21,374%
Höganäs AB	MID	0,000%	1,876%
Industrial & Financial Systems AB	MID	0,000%	10,590%
Indutrade AB	MID	0,000%	12,853%
Intellecta AB	SMALL	0,000%	39,096%
Intoi AB	SMALL	5,189%	40,374%
Intrum Justitia AB	MID	0,000%	27,555%
ITAB Shop Concept AB	MID	0,000%	23,202%
Jeeves Information Systems AB	SMALL	15,170%	9,203%
JM AB	MID	0,000%	0,624%
Kinnevik, Investment AB	LARGE	0,000%	1,570%
Know IT AB	SMALL	0,000%	57,144%
Kungsleden AB	MID	0,000%	0,798%
Lammhults Design Group AB	SMALL	0,000%	25,735%
Latour, Investmentab	LARGE	0,000%	7,802%
LBI International AB	MID	42,618%	51,138%
Ledstiernan AB	SMALL	75,550%	49,254%
Lindab International AB	LARGE	0,000%	39,264%
LinkMed AB	SMALL	0,000%	24,056%
Loomis AB	MID	0,000%	33,853%
Lundbergföretagen AB, L E	LARGE	0,000%	0,114%
Lundin Petroleum AB	LARGE	99,437%	3,900%
Malmbergs Elektriska AB	SMALL	0,000%	1,540%
Meda AB	LARGE	0,000%	40,154%
Mekonomen AB	MID	0,000%	15,762%
Midelfart Sonesson AB	SMALL	0,000%	45,516%
Midway Holding AB	SMALL	0,000%	7,140%
Mobyson AB	SMALL	0,000%	45,886%
Modern Times Group MTG AB	LARGE	38,299%	47,428%
Modul 1 Data AB	SMALL	0,000%	25,115%
Morphic Technologies AB	SMALL	99,822%	21,261%
MSC Konsult AB	SMALL	0,000%	44,469%
MultiQ International AB	SMALL	0,000%	17,256%
Munters AB	MID	0,537%	23,427%
NCC AB	LARGE	0,000%	5,838%
Nederman Holding AB	SMALL	0,000%	42,849%
NeoNet AB	MID	0,000%	16,153%
Net Insight AB	MID	0,000%	1,066%
NIBE Industrier AB	MID	0,000%	36,921%
Niscayah Group AB	MID	0,000%	36,026%

Nobia AB	MID	0,000%	29,046%
Nolato AB	SMALL	0,000%	15,334%
Nordic Service Partners Holding AB	SMALL	1,036%	51,915%
Nordnet AB	MID	0,000%	0,659%
NOTE AB	SMALL	0,000%	9,457%
NovaCast Technologies AB	SMALL	0,000%	8,217%
NOVOTEK AB	SMALL	0,000%	19,021%
Opcon AB	SMALL	0,000%	17,214%
Orc Software AB	MID	0,000%	22,178%
Orexo AB	SMALL	0,000%	2,770%
Ortivus AB	SMALL	0,000%	29,346%
PartnerTech AB	SMALL	0,000%	10,664%
Peab AB	MID	0,512%	6,680%
Phonera AB	SMALL	0,000%	18,744%
Poolia AB	SMALL	0,000%	21,642%
Precise Biometrics AB	SMALL	100,000%	4,893%
Prevas AB	SMALL	0,000%	38,013%
Pricer AB	SMALL	0,000%	42,469%
Proact IT Group AB	SMALL	0,000%	10,303%
Probi AB	SMALL	0,000%	2,277%
Proffice AB	SMALL	0,000%	27,435%
ProfilGruppen AB	SMALL	0,000%	2,003%
Q-Med AB	MID	3,169%	2,094%
ReadSoft AB	SMALL	0,000%	11,392%
Rederi AB Transatlantic	SMALL	0,000%	0,074%
Rejlerkoncernen AB	SMALL	0,000%	22,169%
Rörvik Timber AB	SMALL	4,688%	10,458%
SAAB AB	LARGE	0,000%	11,360%
Sandvik AB	LARGE	1,364%	12,307%
SAS AB	MID	0,000%	2,341%
SCANIA AB	LARGE	0,154%	1,318%
Securitas AB	LARGE	0,000%	41,341%
Semcon AB	SMALL	13,158%	40,949%
Sigma AB	SMALL	0,000%	45,103%
Skandinaviska Enskilda Banken	LARGE	21,518%	0,597%
Skanska AB	LARGE	4,592%	5,603%
SKF, AB	LARGE	0,000%	5,408%
Softronic AB	SMALL	0,000%	29,131%
SSAB AB	LARGE	0,000%	32,607%
Studsvik AB	SMALL	0,000%	23,691%
SWECO AB	MID	1,607%	25,167%
Swedbank AB pref	LARGE	7,192%	0,922%
Svedbergs i Dalstorp AB	SMALL	0,000%	6,930%
Swedish Match AB	LARGE	0,000%	15,970%
Svenska Cellulosa AB SCA	LARGE	0,000%	12,777%
Svenska Handelsbanken	LARGE	0,000%	0,318%
Tele2 AB	LARGE	4,914%	26,170%
TeliaSonera AB	LARGE	0,005%	31,794%
Ticket Travel Group AB	SMALL	10,996%	40,919%
TradeDoubler AB	MID	27,399%	29,250%
Trelleborg AB	LARGE	0,000%	35,472%
Tricorona AB	SMALL	0,000%	2,646%
VBG GROUP AB	MID	0,000%	26,447%
Vitrolife AB	SMALL	0,000%	27,080%

Volvo, AB	LARGE	0,000%	8,375%
XANO Industri AB	SMALL	0,000%	18,113%
ÅF AB	MID	0,000%	37,339%

Bilaga 2

2008

Företag	Storlek	Nedskrivning av goodwill i % av total goodwill	Andel GW av TOT
AarhusKarlshamn AB	MID	0,000%	6,156%
AcadeMedia AB	SMALL	0,000%	58,557%
Acando AB	SMALL		39,824%
ACAP Invest AB	SMALL	13,745%	21,776%
AddNode AB	SMALL	0,000%	41,559%
Alfa Laval AB	LARGE	0,000%	18,542%
Anoto Group AB	SMALL	0,000%	50,295%
Aspiro AB	SMALL	58,801%	55,906%
ASSA ABLOY AB	LARGE	0,000%	45,972%
Atlas Copco AB	LARGE	0,000%	11,140%
Atrium Ljungberg AB	MID	5,408%	2,404%
Avanza Bank Holding AB	MID	0,000%	0,165%
Axfood AB	LARGE	0,000%	20,898%
BE Group AB	MID	0,000%	19,097%
Beijer AB	MID	0,000%	24,566%
Beijer Alma AB	MID	0,000%	8,940%
Beijer Electronics AB	SMALL	0,000%	24,510%
Betsson AB	MID	0,000%	24,765%
Bilia AB	SMALL	23,932%	2,150%
Biolin Scientific AB	SMALL	0,000%	47,450%
BioPhausia AB	SMALL	0,000%	4,004%
Biotage AB	SMALL	0,000%	37,508%
Biovitrum AB	MID	57,523%	2,283%
Björn Borg AB	MID	0,000%	2,324%
Boliden AB	LARGE	0,000%	10,918%
Bong Ljungdahl AB	SMALL	0,000%	22,741%
BTS Group AB	SMALL	0,000%	35,704%
Bure Equity AB	MID	3,264%	15,573%
Cardo AB	MID	0,000%	14,216%
Cision AB	SMALL	11,786%	68,815%
Connecta AB	SMALL	0,000%	13,358%
Consilium AB	SMALL	0,000%	3,133%
Cybercom Group Europe AB	SMALL	0,000%	60,432%
Dagon AB	SMALL	0,000%	0,015%
DORO AB	SMALL	0,000%	5,173%
Duni AB	MID	0,000%	31,462%
Duroc AB	SMALL	0,000%	19,180%
Elanders AB	SMALL	0,000%	38,449%
Electrolux, AB	LARGE	0,000%	2,857%
ElektronikGruppen BK AB	SMALL	0,909%	12,992%
Elos AB	SMALL	0,000%	7,769%
Enea AB	SMALL	0,000%	27,345%
Eniro AB	MID	7,431%	70,079%

Ericsson, Telefonab. L M	LARGE	0,000%	8,708%
Fagerhult, AB	MID	0,000%	20,310%
Feelgood Svenska AB	SMALL	0,000%	36,368%
Fenix Outdoor AB	SMALL	0,000%	7,375%
Getinge AB	LARGE	0,000%	34,267%
Geveko, AB	SMALL	0,000%	4,539%
Global Health Partner AB	SMALL	4,879%	50,913%
Gunnebo AB	MID	0,000%	23,567%
Hakon Invest AB	LARGE	0,000%	3,034%
Haldex AB	MID	0,000%	15,374%
Hennes & Mauritz AB, H & M	LARGE	0,000%	0,841%
Hexagon AB	LARGE	0,000%	38,260%
HEXPOL AB	MID	0,000%	39,550%
HiQ International AB	MID	0,000%	39,743%
HL Display AB	SMALL	0,000%	3,516%
HMS Networks AB	SMALL	0,000%	60,489%
HQ AB	MID	0,000%	1,930%
Husqvarna AB	LARGE	0,000%	19,769%
Höganäs AB	MID	0,000%	1,772%
Industrial & Financial Systems AB	MID	0,000%	10,279%
Indutrade AB	MID	0,000%	13,013%
Intellecta AB	SMALL	0,000%	31,752%
Intoi AB	SMALL	0,000%	40,198%
Intrum Justitia AB	MID	3,102%	28,766%
ITAB Shop Concept AB	MID	0,000%	21,087%
Jeeves Information Systems AB	SMALL	0,000%	5,251%
JM AB	MID	0,000%	0,557%
Kinnevik, Investment AB	LARGE	4,426%	2,328%
Know IT AB	SMALL	0,000%	56,317%
Kungsleden AB	MID	1,829%	0,641%
Lammhults Design Group AB	SMALL	0,000%	24,617%
Latour, Investmentab	LARGE	0,000%	8,448%
LBI International AB	MID	0,000%	50,080%
Ledstiernan AB	SMALL	1,092%	10,669%
Lindab International AB	LARGE	0,000%	34,458%
LinkMed AB	SMALL	0,000%	25,491%
Loomis AB	MID	0,000%	33,266%
Lundbergföretagen AB, L E	LARGE	0,000%	0,121%
Lundin Petroleum AB	LARGE	0,000%	3,678%
Malmbergs Elektriska AB	SMALL	0,000%	1,547%
Meda AB	LARGE	0,000%	39,805%
Mekonomen AB	MID	0,000%	16,304%
Midelfart Sonesson AB	SMALL	0,000%	40,210%
Midway Holding AB	SMALL	0,000%	4,776%
Mobyson AB	SMALL	0,000%	33,577%
Modern Times Group MTG AB	LARGE	0,856%	45,960%
Modul 1 Data AB	SMALL	0,000%	24,865%
Morphic Technologies AB	SMALL	36,150%	14,091%
MSC Konsult AB	SMALL	0,000%	39,510%
MultiQ International AB	SMALL	0,000%	17,977%
Munters AB	MID	0,000%	21,196%
NCC AB	LARGE	1,774%	4,973%
Nederman Holding AB	SMALL	0,000%	37,493%
NeoNet AB	MID	0,000%	9,320%

Net Insight AB	MID	0,000%	1,217%
NIBE Industrier AB	MID	0,000%	34,395%
Niscayah Group AB	MID	17,909%	37,158%
Nobia AB	MID	0,000%	27,051%
Nolato AB	SMALL	0,000%	15,240%
Nordic Service Partners Holding AB	SMALL	0,000%	47,785%
Nordnet AB	MID	2,810%	1,150%
NOTE AB	SMALL	0,000%	7,078%
NovaCast Technologies AB	SMALL	0,000%	7,354%
NOVOTEK AB	SMALL	2,633%	18,805%
Opcon AB	SMALL	0,000%	19,146%
Orc Software AB	MID	0,000%	27,055%
Orexo AB	SMALL	0,000%	2,283%
Ortivus AB	SMALL	28,518%	34,733%
PartnerTech AB	SMALL	0,590%	9,998%
Peab AB	MID	0,000%	6,932%
Phonera AB	SMALL	15,603%	22,511%
Poolia AB	SMALL	0,000%	17,855%
Precise Biometrics AB	SMALL	0,000%	14,498%
Prevas AB	SMALL	0,000%	33,116%
Pricer AB	SMALL	0,000%	41,886%
Proact IT Group AB	SMALL	0,000%	11,690%
Probi AB	SMALL	0,000%	2,476%
Proffice AB	SMALL	4,144%	29,085%
ProfilGruppen AB	SMALL	0,000%	1,774%
Q-Med AB	MID	0,000%	2,944%
ReadSoft AB	SMALL	0,000%	10,777%
Rederi AB Transatlantic	SMALL	0,000%	0,070%
Rejlerkoncernen AB	SMALL	0,000%	20,441%
Rörvik Timber AB	SMALL	0,000%	8,777%
SAAB AB	LARGE	2,909%	10,733%
Sandvik AB	LARGE	0,000%	9,524%
SAS AB	MID	1,325%	2,089%
SCANIA AB	LARGE	0,985%	1,199%
Securitas AB	LARGE	0,000%	39,487%
Semcon AB	SMALL	0,000%	31,770%
Sigma AB	SMALL	0,000%	40,388%
Skandinaviska Enskilda Banken	LARGE	0,000%	0,545%
Skanska AB	LARGE	0,000%	5,321%
SKF, AB	LARGE	1,266%	5,627%
Softronic AB	SMALL	0,000%	25,819%
SSAB AB	LARGE	0,000%	30,474%
Studsvik AB	SMALL	0,000%	24,028%
SWECO AB	MID	1,644%	25,934%
Swedbank AB pref	LARGE	7,498%	1,032%
Svedbergs i Dalstorp AB	SMALL	0,000%	7,273%
Swedish Match AB	LARGE	0,000%	17,249%
Svenska Cellulosa AB SCA	LARGE	0,000%	12,187%
Svenska Handelsbanken	LARGE	0,184%	0,302%
Tele2 AB	LARGE	12,938%	26,983%
TeliaSonera AB	LARGE	0,000%	31,947%
Ticket Travel Group AB	SMALL	0,000%	44,849%
TradeDoubler AB	MID	0,000%	34,288%
Trelleborg AB	LARGE	0,000%	32,287%

Tricorona AB	SMALL	0,000%	2,692%
VBG GROUP AB	MID	0,000%	21,663%
Vitrolife AB	SMALL	0,000%	25,754%
Volvo, AB	LARGE	0,000%	6,663%
XANO Industri AB	SMALL	0,000%	16,566%
ÅF AB	MID	0,000%	36,827%